

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: DEM. I. DOBRESCU

Fost Decan al Baroului de Ilfov, Președintele Consiliului de Ad-ție al Soc. anon. „Curierul Judiciar”

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-pei G-le a Țării Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Consilier la Curtea de Apel București	RENÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIȚEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	C. STOIANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenței pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Casa Comerc. și Autorit. 500 lei
„Magistrați și Avocați fără supl. 300”
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA

In lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Artelei, 5 și Rahovei, 5
Lângă Palatul Justiției
— TELEFON 12/29 —

Din cauza sărbătorilor Paștilor, numărul viitor al Curierului Judiciar va apare cu data de Duminică 15 Aprilie.

Salvați Justiția!

Mizeria Magistraturei este criminalizarea și distrugerea Societății, pentru că, dacă toate puterile statului emană dela națiune, toată puterea națiunii emană dela justiție.

Este imoral ca veniturile Ministerului de justiție să nu se întrebuițeze numai la Justiție. Puneți birul general al Justiției, pentru că justiția nu este numai a Impricinațiilor, ea este a tuturilor cetățenilor.

CURIERUL JUDICIAR

SUMAR

— Legea privitoare la majorarea cifrei amenzilor judecătorești și la modul încasărilor lor, cu o Notă de d-l Gr. Conduratu, consilier la Curtea de Apel București;

— Din lacunele și anomaliiile legii de organizare judecătorească, de d-l Corneliu Botez, consilier la Curtea de Casație;

— Câteva propuneri în vederea unificării legilor, de d-l Șt. Guță, preș dinte de Tribunal;

— Observațiuni asupra-Proiectului de lege pentru unificarea organizării judecătorești, de d-l judecător Al. Ciocănescu;

— Legea agrară și interpretarea ei. Chestiuni dificile. Starea juridică ce se ia în considerare la expropriere și art. 10 din legea agrară, de d-l avocat C. D. Surlă;

— Suspendarea executării deciziunilor definitive pentru cazul de recurs în Casație (art. 68 l. Curții de Casație), în materie de legea proprietarilor, de d-l avocat A. M.

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de Casație s. I: Ștefan M. Albu cu Ministerul de Interne (Dacă actele de guvernământ angajează răspunderea Statului? Dacă oprirea pășunării vitelor lângă frontieră constituie un act de guvernământ? Art. 5 p. II, lit. f § 1 legea Curții de Casație);

— Curtea de Casație s. II: A. Vintilescu cu soția: (Căsătorie săvârșită în Franța. Dacă e necesară transcrierea actului de celebrare în registrul de căsătorie al locului domiciliului în țară? (Art. 152 c. civ. rom., 171 c. civ. fr.);

— Curtea de Casație s. III: C. F. R. cu Sp. Topali (Despre condițiunile cerute pentru prescripțiunea acțiunilor derivând din contractele de transport. Art. 956 c. com.);

— Trib. Gorj s. I: Virgil Munteanu cu Maria Ap. Munteanu (Despre retraciul litigios. Elemente și condițiuni. Inaplicabilitatea drepturilor tranșate. Act de deces. Inadmisibilitatea probei testimoniale), cu o Notă de d-l avocat G. Camărășescu;

— Trib. Ilfov s. II: Vladimir Lalescu cu Ministerul public (Opoziție penală. Efectele ei. Dacă retragerea opoziției echivalează cu nefacerea ei spre a beneficia de decretul de grațiere din 15 Oct. 1922?), cu o Notă;

— Suspendarea justiției în jud. Prahova.

— Bibliografii.

LEGE

privitoare la majorarea cifrei amenzilor judecătorești și la modul încasărilor lor, publicată în „Monitorul Oficial”

No. 279 din 25 Martie 1923

Art. 1. — Se mărește la înzecit suma amenzilor penale, civile, de procedură și disciplinare prevăzute de codurile penal, civil și comercial, cum și de orice alte legi și regulamente în vigoare în întreaga țară până la 14 August 1916, iar în teritoriile alipite și de legile în vigoare în vechiul regat până la acea dată care se aplică în timpul de față în acele teritorii.

Suma de lei 50 este minimum ce se poate pronunța ca amendă chiar în cazul când se acordă condamnatului circumstanțe atenuante.

Art. 2. — În termen de o lună, socotit dela data când o hotărâre de condamnățiune la amendă a rămas definitivă, condamnatul va depune la judecătoria de ocol, după cum hotărârea rămasă definitivă emană dela judecătoria de ocol ori dela autoritățile administrative, și la parchetul tribunalului dacă hotărârile emană de a tribunal, dela Curtea de apel sau dela Inalta Curte de Casație, recipisa administrațiunii financiare sau a percepției pentru amenzile cuvenite Statului ori instituțiilor dependente de Stat sau a percepției comunale pentru cele pronunțate în folosul comunei, constatând vărsarea sumei integrale a amenzii la care a fost condamnat.

În Bucovina recipisa de plata amenzilor pronunțate de tribunale și de Curtea de apel se va depune la președintele tribunalului respectiv.

Această obligațiune se va prevedea în fiecare hotărâre de condamnare la amendă.

Art. 3. — Pentru plata amenzilor pronunțate de instanțele extraordinare, recipisa se va depune la judecătoria de ocol sau la parchetul tribunalului respectiv, după cum în compunerea acestor instanțe ia parte judecătorul de ocol sau un judecător al tribunalului.

Recipisele de plata amenzilor de procedură pronunțate con-

tra agenților administrativi pentru neîndeplinire de procedură, în contra martorilor, a membrilor consiliilor de familie, a juraților, etc. precum și a amenzilor disciplinare, vor fi depuse la judecătoria de ocol respectivă cele pronunțate de ea, sau la parchet cele pronunțate de tribunal, de Curtea de apel sau de Curtea cu jurați, în termen de o lună, socotit dela data înconștințării celui amendat.

Art. 4. — Dacă la expirarea termenului de o lună, de care se vorbește mai sus, condamnatul la amendă judiciară penală nu va fi depus recipisa de vărsarea ei, judecătorul de ocol sau procurorul, iar în Bucovina tribunalul, va emite în contra condamnatului cuvenitul mandat de arestare socotindu-se 50 lei amendă drept o zi de închisoare.

Executarea mandatului de arestare va putea fi suspendată și mandatul anulat dacă condamnatul achită amenda.

În cazul când condamnatul produce, cu o cerere adresată judecătorului de ocol, procurorului tribunalului sau în Bucovina președintelui tribunalului, dovada temeinică a solvabilității, aceste autorități îi vor acorda un singur termen de maximum o lună de zile pentru achitarea întregii amenzi, iar dacă nici la expirarea acestui termen nu va depune recipisa de plată, vor emite cuvenitul mandat de arestare.

Coroana în Bucovina, Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș și rubla în Basarabia se vor socoti egale în valoare cu un leu.

Pentru încasarea amenzilor civile, a celor de procedură și disciplinare, judecătorul de Ocol sau procurorul va interveni la administrațiunea financiară sau la primăria respectivă spre a fi încasate conform legii de urmărire.

Agentul fiscal sau comunal care nu va săvârși încasarea acestor din urmă amenzi în termen de 2 luni dela primirea cererii autorității judecătorești respective, va fi condamnat la o amendă de la 100 la 2000 lei.

Agentul care cu rea credință va constata ca insolubil pe un condamnat la amendă, care dispune de avere spre a o plăti, precum și partea amendată care de convență cu agentul fiscal și a ascuns solvabilitatea pentru a se sustrage dela plata amenzii, se vor pedepsi conform dispozițiilor din codul penal privitoare la fals.

Dacă, după legile în vigoare în teritoriile alipite, amenzile prevăzute la alin. II de sub art. 3 trebuiesc transformate în închisoare în caz de insolvabilitate, se va proceda în acest fel de judecătorul de ocol sau de procuror atunci când martorul, juratul, etc., nu depun în termenul de o lună recipisa de plată amenzii.

Art. 5. — Recipisele pentru plata amenzilor pronunțate prin hotărâri rămase definitive până la data promulgării legii de față vor fi depuse în termen de o lună dela promulgarea acestei legi.

Art. 6. — Nu sunt supuse dispozițiilor legii de față amenzile ce se pronunță direct de autoritățile superioare în contra funcționarilor pentru nereguli sau abateri dela îndatoririle lor.

Art. 7. — Se abrogă orice dispozițiuni existente în această materie în Bucovina, Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș precum și orice alte dispozițiuni contrarii legii de față.

NOTA. — O lege bine-venită, față cu deprecierea monetei, care făcea ca represiunea să devină actualmente aproape iluzorie. Reforma mai prezintă și un mare progres sub raportul încasării amenzilor, eliminând formalitățile greoaie de până acum. În fine, prin noua lege se face încă un pas către unificarea legislativă.

Distinsul secretar de redacție al revistei noastre, d-l E. C. Decusară, a avut meritul de a atrage cel dintâi atențiunea pentru mărirea amenzilor, într-o comunicare făcută la Cercul de Studii penale, la 2 Aprilie 1922. (V. Revista penală No. 5-6 1922 p. 182 urm.) Cu acest prilej d-l Decusară a făcut cunoscut sistemul introdus în Franța și Belgia în această materie, arătând, între altele, că această majorare echivalează cu un supliment de amendă, care nu atinge întru nimic competența instanțelor și rămâne în căderea organelor de executare de a o percepe ca atare dela condamnați. Din economia noiei legi se pare că a rămas neschimbată com-

petința determinată de quantumul vechilor amenzi, acolo unde aceasta era atributivă de competență; ar fi fost de dorit ca un articol în noua lege să fi exprimat această menținere de competență.

GR. C.

Din lacunele și anomaliiile legii de organizare judecătorească

Poziția membrilor parchetelor și judecătorilor de ocoale. — Propuneri de reformă pentru ridicarea nivelului acestor grade judecătorești.

În studiul nostru „Magistratura“¹⁾ am făcut o serie de observațiuni asupra legii de organizare judecătorească privitoare la pozițiunea personalului judecătoresc, arătând normele care trebuie să călăuzească pe legiuitorul nostru în o viitoare reformă a acestei organizări, care se impune a se face cât mai grabnic și cu cea mai serioasă luare aminte în cuprinsul României întregite.

Posterior acestui studiu, în o dizertațiune ținută în sânul „Asociațiunii pentru studiul și reforma socială“ Secția juridică, am tratat problema judecătorească din punct de vedere constituțional, alcatuind și un anteproiect de reformă în vederea revizurii Constituțiunii în dispozițiunile privitoare la puterea judecătorească, pentru asigurarea neatârării acestei puteri în raporturile ei cu celelalte puteri ale Statului și în special față de puterea executivă²⁾.

Ne propunem în acest articol de a semnală câteva lacune și anomalii ale actualei legi de organizare judecătorească în ce privește poziția membrilor parchetelor și judecătorilor de ocoale, ale căror aspirațiuni de avansare sunt zădărnice prin dispozițiile incomplete și nedrepte ale acestei legi, prin unele interpretări riguroase și practice urmate în selecționarea acestor elemente, de care se resimte destul de puternic întreaga întocmire judecătorească.

Vom da și unele soluțiuni pentru remedierea cel puțin vremelnică a neajunsurilor ce vom arăta, până la înfăptuirea unei reforme radicale, a magistraturei, prin admiterea unor principii mai logice pentru garantarea dezvoltării morale a acestui corp.

I. Membrii parchetelor.

a) Situațiunea procurorilor Inaltei Curți de Casație.

Procurorii de secție la Inalta Curte au un grad de consilieri, (art. 46 l. org. judecătorești).

Prin art. 15 din legea modificatoare a legii organice a Curții de Casație de la 17 Februarie 1912 se prevede că procurorul general și procurorii de secțiune ai Inaltei Curți de Casație sunt inamovibili în aceleași condițiuni ca și membrii Curții de Casație. Cu toate acestea, art. 108 din legea de organizare judecătorească prevede că primul președinte și președinți acestei Curți se numesc dintre consilierii sau procurorii generali ai aceleiași Curți, fără a cuprinde și pe procurorii de secțiune.

Inalta Curte de Casație constituită în Secțiuni Unite, prin încheierea sa din Maiu 1920, dând o interpretare rațională diferitelor texte privitoare la poziția procurorilor de secțiune a decis că dacă un procuror de secție trece Consilier, i se consideră vechimea ca procuror când ocupă scaunul de judecător.

1) Publicat în Biblioteca „Asociației pentru studiul și reforma socială“, extras din revista „Arhiva pentru știința și reforma socială“ No. 1/919.

2) Publicate în extenso în Buletinul Asociației pentru studiul și reforma socială. Secția juridică No. 1/920. V. și studiul „Magistratura“ II, Inamovibilitatea membrilor Inaltei Curți de Casație din punct de vedere constituțional, extras în broșură din „Arhiva pentru Drept și Politică“, Martie 1920.

Consilierii mai noi însă decât procurorii au dreptul de a fi înaintați președinți, deși se bucură de același grad.

E de sigur o anomalie această dispoziție a legii de organizare judecătorească care își putea avea cel mult explicațiunea sa anterior modificării legii Curții de Casație din 1912 prin care s'a acordat procurorilor inamovibilitatea.

Egali în grade și prerogative cu consilierii, se impune ca dispoziția din legea de organizare judecătorească care ridică Procurorilor Curții de Casație dreptul de a fi înaintați de-a dreptul președinți să fie eliminată din lege, cu atât mai mult cu cât potrivit art. 110, un avocat care a practicat 20 ani pe lângă Curtea de Casație și Curțile de apel poate fi numit nu numai consilier, dar și prim președinte și președinte de secțiune la această înaltă instanță.

Ori, un procuror de Curte care a parcurs o carieră întreagă în magistratură și care s'a distins în diferitele grade ce a ocupat e mult mai indicat a fi președinte de Curte decât un avocat care, pentru întâia oară pătrunde în sânul ordinului judecătoresc.

b) *Procurorii generali de pe lângă Curțile de apel.*

Potrivit art. 46 l. org. judecătorești, procurorii generali de la Curțile de apel cari, în sistemul actualei legi, se investesc cu această funcțiune prin o delegațiune a Ministrului Justiției (art. 106), au grad de președinte de secțiune la Curte.

Cu toate acestea, gradul ce îl acordă însăși legea e efemer, pentru că el încetează odată cu retragerea delegațiunii. În acest caz, ei își reiau gradul de Consilier ce-l aveau mai înainte, cu alte cuvinte sunt *retrogradați* prin simpla voință a ministrului și prin efectul retragerii delegațiunii în acel grad. Deci încă o anomalie, menită să dispară în o organizare metodică și rațională.

c) *Procurorii de secție dela Curtea de Casație, Curțile de apel și tribunale.*

Deși legea de organizare judecătorească le conferă acestora același grad ca și judecătorilor dela instanțele respective, în cazul când se ivește o vacanță de judecător, acești membri ai parchetelor, veritabili magistrați, nu au nici un drept de precădere față de judecătorii dela instanțele inferioare cari pot fi înaintați, cu avizul Consiliului superior, peste dreptul ce ar trebui să li se asigure spre a trece dintr-o calitate în alta.

Din această cauză, o sumă de procurori sunt imobilizați de multe ori până la sfârșitul carierii lor, pe fotoliul ministrului public, deși vechimea și experiența dobândită, ca și activitatea încordată depusă ar trebui să le dea dreptul să pășească în magistratura asiză, acordându-li-se astfel o dreaptă răsplătire pentru sacrificiul făcut de mulți de a exercita îndelungă vreme niște atribuțiuni atât de importante și delicate, atât de grele și obositoare.

Un magistrat denotă o experiență cu atât mai bogată și cunoștințe juridice cu atât mai întinse cu cât parcurge întreaga filieră a ordinului judecătoresc.

Se invoacă ca motiv că membrii parchetului se specializează în ramura lor și e necesar, în interesul justiției, să conserve funcțiunile lor.

Nu acesta e însă sistemul legii care permite oricărui magistrat a urca în gradele magistraturei până la cea mai înaltă treaptă a ei.

Măsura practică fiind lipsită de o normă prevăzută chiar de lege, situația procurorilor a devenit cu desăvârșire precară. Ei se descurajează, văzând cum alți colegi ai lor mai tineri le apucă înainte, iar mulți magistrați valoroși se feresc de a intra în parchet, spre a nu fi expuși să fie ținuti pe loc, în o situație inferioară.

Deci legea va trebui modificată în sensul ca membrii parchetului după ce au funcționat o anumită durată de timp în această calitate, să aibă un drept de precădere

spre a trece consilieri sau judecători în locurile devoluate vacante, cel puțin la Curtea sau tribunalul pe lângă care funcționează.

Efectul procedurii contrarii urmate în practică până în prezent s'a constatat dăunător chiar interesului justiției.

Parchetele în genere nu sunt la înălțime; magistrații cari nu sunt la locul lor acolo unde se găsește se știu și de minister ca și în lumea judecătorească.

Vina nu e atât a acelora cari se încumetă să primească o funcțiune pentru care se cere calități și aptitudini speciale, cât mai cu seamă a lipsei unui criteriu legal pentru recrutarea procurorilor. Un judecător de ocol, uitat la țară, e fericit să ocupe un loc de procuror, ministrul justiției e bucuros să completeze un loc vacant de care fug aproape toți magistrații de carieră.

Din prima clipă a ocupării acestei funcțiuni, unica preocupare a magistratului numit e cum să iasă mai repede din ea, iar zbuciumul pentru unii dăinuește ani întregi și câteodată întreaga lor viață de magistrat.

Evident că în asemenea atmosferă morală, parchetele nu pot da rezultate dorite.

Multe elemente din magistratura asiză, prin aptitudinile lor, sunt mai potrivite pentru parchet; mulți membri ai parchetelor ar trebui îndreptați către magistratura asiză. Aci le-ar reveni entuziasmul și râvna de muncă și vor putea aduce servicii reale justiției.

Acesta fiind tabloul pe care îl înfățișează magistratura actuală, este datoriei legiuitorului a examina cu atențiune rănile de care suferă și să ia măsuri în consecință.

Una din aceste măsuri e însăși inamovibilitatea membrilor parchetelor, de care ne-am ocupat, cu altă ocaziune,³⁾ spre a fi sustrași de la influențele și fluctuațiile politice.

Se impun rândueli de așa natură ca misiunea Ministrului Justiției de șef suprem al parchetelor să se concilieze cu întărirea necesară care trebuie adusă acestor organe colaboratoare intime la exercițiul atributelor puterii executive, în ce concerne ordinea și siguranța generală a Statului. Avem convingerea că ținându-și seamă de experiențele trecutului, ele, de această dată, se vor lua.

d) *Funcțiunea de prim procuror al tribunalului Ilfov.*

Această funcțiune e asimilată în grad cu cea de procuror de Curte (art. 46). E bine că s'a făcut această asimilare, în vederea importantelor atribuțiuni și a activității superioare ce desfășoară un prim-procuror, în capitala țării, în atâtea direcțiuni.

Dar acest post de o covârșitoare însemnătate e nestabil. Ministrul Justiției are prerogativa de a muta pe primul procuror dela tribunalul Ilfov.

Magistratul mutat poate pierde gradul inerent acestei funcțiuni? Legea cuprinde o lacună care trebuie remediată, retrogradarea unui magistrat constituind o pedeapsă neprevăzută de lege, pe când mutarea lui e o simplă măsură luată în interesul serviciului.

e) O altă anomalie a legii de organizare judecătorească e că un avocat poate fi numit, după un anumit stagiu în barou, procuror șef de parchet, procuror de secțiune la un tribunal, procuror general și procuror de secție la Curte (art. 9, 107 și 110), el însă nu poate fi numit *prim-procuror*, pentru că primii procurori se numesc ca și președinții de tribunal dintre procurorii de secțiune și judecătorii de ocol sau de la tribunal (art. 101).

O armonizare a legii e necesară și în acest punct.

f) *Procurorii de tribunal cu grad de președinte.*

Un procuror-șef de parchet, în sistemul actualei legi de organizare judecătorească, după 6 ani de funcțiune în acest grad, poate fi avansat pe loc la gradul de pre-

3) V. Buletinul Secției Juridice al «Asociației pentru studiul și reforma socială» citat mai sus, în notă.

ședinte de tribunal, iar după alți 6 ani, la gradul de președinte de tribunal (art. 103).

Totuși, deși prin această avansare pe loc i se recunoaște aptitudinea necesară de a trece din o calitate în alta, dreptul la trecerea în postul de președinte de tribunal e suspendat în aer, pentru că nu s'a văzut până acum ca un procuror-șef de parchet, în aceste condițiuni, să fi fost trecut președinte sau să fi fost avansat ca președinte după un stagiul efectiv de 4 ani, cerut de legea de organizare judecătorească (art. 101).

II. Judecătorii de ocoale.

Conform art. 18 l. J. ocoale, judecătorii de ocoale, după 6 ani de funcționare, pot fi înaintați la gradul de președinte de tribunal, iar după alți 6 ani, la gradul de consilier de Curte.

Acordarea acestor grade constituie, în urma unei interpretări restrictive a Consiliului superior al magistraturii, un obstacol legal pentru trecerea judecatorului de ocol cu grad de președinte, primit, poate fără voea lui, ca judecător de tribunal.

După legea de organizare judecătorească (art. 103), judecătorii de instrucțiune cari au funcționat 6 ani pot fi de asemenea înaintați pe loc la gradul de președinte.

Prin aceeași interpretare nu se admite ca judecătorii de ocol să poată trece judecători de instrucțiune cu conservarea gradului lor.

Așa că înaintarea judecătorilor de ocol la gradul de președinte, ca un omagiu adus activității lor neobosite le îngreuează, pe nedrept, posibilitatea de a aspira la gradele superioare ale magistraturii, obligându-i să rămână toată viața lor ținându-i în funcțiunea de judecător de ocol, astfel lipsiți de putința de a presta serviciile și luminile lor în funcțiuni judecătorești mai remarcabile.

Legea de organizare judecătorească cuprinde iarăși aceeași lacună pentru judecătorii de ocol egali în grad cu cei de tribunal, ca și pentru membrii parchetelor, neprevăzând o dispoziție de precădere spre a fi trecuți în funcțiuni echivalente la tribunale sau la judecătorii de ocol mai importante, în caz de eventuală vacanță, în baza examenului de capacitate.

* * *

Semnalăm toate aceste anomalii, lacune și inconveniente ale actualei legi de organizare judecătorească, cu speranța că nu vor scăpa din vederea legiuitorului nostru, cu prilejul reformei judecătorești.

Cererile magistraților cu examen de capacitate și bine notați, cu avizul Consiliului superior trebuie să aibă precădere asupra numirilor sau transferărilor de judecători cu titlu provizoriu făcute direct de Ministru, în baza decretului-lege din 8 Mai 1920, deoarece aplicarea acestui decret-lege își are rațiunea numai în cazul când locurile devenite vacante nu se pot completa cu asemenea magistrați.

Introducându-se în lege inovațiile necesare, dictate de un spirit mai larg de dreptate, membrii ministerului public, în special se vor devota din toată inima îndatoririlor lor profesionale, iar prestigiul parchetelor va crește, putând atrage în sânul lor elemente luminate și dornice de muncă, cât timp vor avea certitudinea că odată intrate în parchete nu se vor înmormânta acolo.

Judecătorii de ocol, în special, cei dela țară, vrednici mucenici ai datoriei, își vor exercita de asemenea atribuțiunile lor cu moralul ridicat, stimulați de perspectivele viitorului.

Și mai presus de toate, justiția va câștiga, prin achizițiunea unor magistrați plini de râvnă, neatarnare și autoritate în îndeplinirea nobilei lor misiuni.

CORNELIU BOTEZ

Consilier la Înalta Curte de Casație și justiție

Câteva propuneri, în vederea unificării legilor

Cestiunea unificării legislative este una dintre cele mai grele. Dorind a contribui cu o parte cât de infimă prin raportul No. 33.951 din 2 Dec. 1922, al Trib. Cetatea Albă, am semnalat Ministerului de justiție, câteva din dispozițiunile legilor ruse, cari ar trebui avute în vedere la unificarea legislativă, făcând și oare-cari propuneri ce mi-au sugerat ca magistrat aplicațiunea aproape zilnică acelor dispozițiuni de lege.

Rezumez aceste dispozițiuni pe materii :

I. În materie penală

Art. 1531 din c. de pedepse rus, menținut astăzi în Basarabia este necesar să fie întins și în restul țării, seducțiunea urmând cu drept cuvânt să fie pedepsită ca infracțiune.

Prevențiunea să fie numai decât socotită în pedeapsă, în caz de condamnare, conf. art. 152 No. 1 din c. pedepse rus, menținut de asemenea în Basarabia.

II. În materie de pr. penală

Dreptul de opoziție să fie ridicat atât la prima instanță, cât și în apel.

Procesele penale să se judece numai în prezența inculpatului, iar dacă este în stare de libertate și nu voeste a se prezenta, să se dea mandat de aducere în contra sa (art. 60, 61 și 133 pr. pen. rusă).

În starea actuală de lucruri inculpatul sfidând justiția, șade acasă, nu voeste să vină la judecată, face opoziție, apel, opoziție în apel, contestațiune la executare, apel la contestațiune, recurs; și când este urmărit spre ași executa pedeapsa, dispăre. Iar bieții martori sunt purtați pe drumuri, aduși chiar cu mandate, fiind sustrași astfel dela ocupațiunile lor; deci mult mai rău tratați de cât însuș inculpatul.

Această stare de lucruri dăunătoare justiției trebuie să înceteze.

Inculpatul, odată deschisă acțiunea publică contra sa, este dator să se prezinte la instrucție și judecată și dacă nu voeste trebuie să fie constrâns.

Și pentru a înlătura sustragerea sa dela judecată, trebuie pus sub supraveghere polițienească spre a nu dispăre (art. 76 și 416 pr. pen. rusă).

Dreptul de contestație trebuie reglementat și acordat numai în mod cu totul excepțional.

De altminteri dacă se admite principiul ca inculpatul să fie judecat numai în prezență, unele formalități cari dau astăzi atât de lucru greșei, cum de pildă comunicarea sentinței, ar fi de prisos, iar contestațiunile bazate pe greșele de citațiuni sau de rea comunicare a sentinței nu și-ar mai avea locul.

Contestațiunea de pildă s'ar adminte numai în

cazul când ar fi executată o altă persoană, de cât cea prevăzută în hotărâre.

Contestațiunile, bazate pe alte motive să nu fie admise și să fie lăsate fără nici un curs.

Contestațiunile, chiar în cazurile permise de lege, să nu fie fixate la judecată decât când motivele invocate par întemeiate, examinându-se aceasta în prealabil în camera de consiliu; astfel dacă motivele sunt cu desăvârșire neîntemeiate, contestația să fie respinsă de plano, în camera de consiliu, fără citarea părților.

Nici un apel, recurs, contestație să nu fie primite dacă nu sunt motivate.

Ridicarea dreptului de opoziție în penal și acordarea dreptului de contestație numai în cazuri cu totul excepționale, ar avea un efect salutar pentru justiție, care este atât de încărcată, căci ar descongiona instanțele judecătorești, de atâtea procese penale, cari astăzi în starea actuală a legislației vin spre cercetare decâte 2—3 ori înaintea aceleiași instanțe, și ar rămâne astfel timp a se judeca alte afaceri, mai ales cele civile, a căror rezolvare întârzie atât de mult; iar pe dealtă parte judecată în penal ar deveni mai expeditivă și mai eficace.

Dispozițiunile art. 268 pr. pen. rusă să fie inițiate în tot coprinsul țării, putându-se asigura acțiunea privată în penal, nu numai după cerea părții civile, dar chiar a procurorului și a judecătorului de instrucție, și această asigurare să se admită la cerere și în cursul judecăței.

În procesele cu arestați, pentru a clarifica mai repede situațiunea acestora, și a nu prelungi prevențiunea, să se dea mandate de aducere martorilor chiar la prima înfățișare, pentru a asigura judecata; bineînțeles să nu se pună pe condică mai multe procese, decât pot să se judece.

Clasarea afacerilor penale să se facă numai de Tribunal după o examinare în camera de consiliu, și după propunerea procurorului, iar nu de procuror singur cum se face astăzi; (art. 518, 523, 524, 528 pr. penală rusă).

Reabilitarea să fie numai decât admisă în penal și procedura să se facă conf. art. 951—976 pr. penală rusă.

III. În materie de pr. civ.

Acțiunile să fie cu amănunțime verificate de magistratul ce le primește și să nu se dea nici un curs, dacă nu sunt redactate cum trebuiesc, sau nu sunt bine îndreptate, sau nu sunt anexate actele de care se servește reclamantul (art. 54, 54¹, 54², 266, 267, 268 și 269 pr. civ. rusă). Aceleași principii aplicate la apeluri și recursuri (art. 164², 164³, 189, 745, 755, 756 și 801 pr. civ. rusă).

Acțiunea, apelul sau recursul să fie motivate și după comunicarea lor să se acorde părâtului un termen scurt spre a prezenta lămuriri scrise și să depună la rândul său toate actele de care

se servește, fixându-și în acelaș timp apărarea (art. 312 și urm. și 760 acelaș cod) și numai după această, acțiunea sau apelul să se fixeze la ședința de judecată.

Reclamantul să ia termenul în cunoștință și la ziua judecăței să fie citat numai părâtul.

Judecata acțiunii să se poată face chiar în lipsa reclamantului, dacă el o cere și dacă acțiunea este motivată și actele depuse (art. 145² și 718 al. 2 pr. civ. rusă).

Dreptul de opoziție să fie acordate numai părâtului, nu și reclamantului (art. 145, 151, 727 acelaș cod) căci reclamantul, odată ce a prezentat acțiunea, are cunoștință de dânsa și este obligat să stărue.

Dar părâtul să nu aibă dreptul de opoziție în toate cazurile. Ast-fel părâtul pierde dreptul de opoziție, cum o spune pr. civ. rusă, în cazul când el a luat oare-care parte la proces, (așa la un termen s'a prezentat și a pus concluziuni în fond) sau când el se găsește în sala de ședință în timpul ascultărei procesului și nu voește a răspunde (art. 149¹ și 721¹).

În apel dreptul de opoziție să fie ridicat, și apelul judecat chiar în lipsa părților: neprezentarea, fie a apelantului, fie a părâtului, neputând împedica judecata apelului (art. 172 și 770 pr. civ. rusă).

Dreptul de apel sau de recurs, după expirarea lui, să poată fi restabilit în anume cazuri, cum sunt cele arătate de art. 778 și urm, 835 și urm. pr. civ. rusă.

Hotărârea instanței de apel să fie numai de cât comunicată primei instanțe, pentru uniformitate de interpretare și înlăturarea pe viitor a erorilor comise (art. 775 acelaș cod).

În caz de admiterea unei probe este de dorit pentru înlăturarea șicanelor cari sunt atât de dese, să se acorde un anumit termen util în lăuntrul căror să se administreze acea probă, iar dacă se întâmpină pedici în administrarea acelei dovezi, fie că se propun martori din străinătate, în scopul de a prelungi procesul, sau martori dispăruți sau necunoscuți, inexistenți sau se cere mereu prelungirea dovezii, în acest caz să se dea curs procesului, fără acea probă (art. 366³ pr. civ. rusă).

Să se admită un sistem mai larg de asigurări al acțiunilor, putându-se asigura orice fel de acțiuni, prin aplicare de sechestru nu numai asupra bunurilor mișcătoare, dar și asupra averilor nemișcătoare și chiar dela prezentarea acțiunii (590 și urm. și 602 și urm, pr. civ. rusă), iar nu numai citarea părților și numai în cazul prevăzut de art. 615 pr. civ. română. În această privință dispozițiunile privitoare la asigurări din pr. civ. rusă (art. 590—652³ inclusiv) le socot superioare dispozițiunilor din pr. civ. română (art. 610—620).

Martorii cari locuiesc la o distanță mai mare de 25 km. să nu fie chemați la Tribunal, ci să fie ascultați întotdeauna prin comisie rogatorie (art. 383, și 386 pr. civ. rusă).

În materie de executări, când debitorul nu poate să-și execute obligațiunea sa, din cauza lipsei creditorului, sau din orice altă cauză, atunci să fie în drept să se libereze obligațiunea sa depunând spre păstrare la Tribunal recipisa de consemnarea banilor la care a fost obligat, după o procedură specială, conf. art. 1460²⁹—1460³⁷ pr. civ. rusă.

IV. În materie pr. comercială

Pentru a da cambiei în comerț aceiași putere liberatorie ca și monedei-hârtie, să se poată investi cu formula executorie și procede la executare, fără a se mai face acțiune, rămânând ca obiecțiunile ce ar avea de ridicat debitorul la plata cambiei să le vizioneze pe calea unei contestațiuni la executare, (art. 161¹ și urm. din pr. civ. rusă).

V. În materie de timbru

Judecătorul să verifice timbrul și să nu dea nici un curs acțiunii, apelului, recursului, contestațiunii, care nu este suficient timbrată, fiind personal răspunzător în caz de contravențiune, iar nu impricinatul, nefiind echitabil ca impricinatul să piardă dreptul sau pe o chestiune de timbru, conform legii timbrului aplicabile astăzi, căci dreptatea nu mai există.

Dacă acțiunea, apelul, etc... nu sunt bine timbrate, judecătorul să poată acorda termene impricinatului, ca să-și completeze timbrul.

În această privință, trebuiesc menționate dispozițiunile art. 54¹, 54², 164³, 189, 269, 270, 756 și 801 pr. civ. rusă și întinse în tot coprinsul Regatului, iar taxele de timbru trebuiesc reduse, spre a face justiția accesibilă tuturor.

ȘT. GURĂU

Președintele Trib. Cetatea-Albă

OBSERVAȚIUNI

asupra Proiectului de lege pentru unificarea organizării judecătorești.

Am citit cu multă atențiune analiza pe articole făcută de d-l Aurel Săfîrescu, Prim-Președintele Trib. Brașov, proiectului nou de organizare judecătorească (publicată în „Curierul Judiciar” No. 2/1923) precum și observațiunile obiective ale d-lui C. Prodan, judecător de ședință la Trib. Ilfov (publicate în revista „Dreptul” No. 43/1922 1/923 și 4/923) asupra aceluiaș proiect de lege. Apreciind aceste valoroase observațiuni, am remarcat importanța lor, căutând să disece toate inovațiunile și noile dispozițiuni în extinderea acestei legi, urmând să primească modificări și completări impuse de spiritul noiei și actualei structuri sociale. Nu cunosc detaliat proiectul de lege. Însă considerând că o lege nouă, cu deosebire cele de organizare, ținând seamă de starea organizării în ființă, va pipăi lipsurile ei, va introduce noi dispozițiuni și va lua măsuri tot mai chibzuite, tinzând tot mereu spre perfec-

ționare; considerând că, în special, noul proiect de organizare, spre a nu mai cădea pradă tuturor inconsecvențelor, va găsi noi formule și concepțiuni, cari să cadreze nevoilor și năzuințelor lumii de azi, socotesc că s'a trecut fără atențiune asupra unor lipsuri ce trebuiau remarcate și peste cari a trecut cu vederea și d-l C. Prodan în toate clasificările, numerotările și calculul matematic al cifrelor adunate, pentru a fixa vechimea sau stagiul necesar avansării în mod erarhic sau pe loc, când vorbește de înaintările în magistratură.

Prima lacună ce trebuie relevată și care durează de mult o întâlnim la numirile în magistratură, în prima treaptă, ca supleant, substituit sau ajutor de judecător.

Noul proiect menține condițiunile generale de admitere, modificând numai pe cele relative la vârstă și stagiul. Foarte riguroase și necesare condițiuni. Însă iată că în la Minister 10-20 licențiați în drept, întrunind toate condițiunile de admitere, solicitori idealști, cer a fi numiți în magistratură.

După care criteriu sunt numiți acești tineri, cari întrunind toate condițiunile, unul e numit supleant sau substituit—locuri de preferat, iar altul la ocol rural? După media diplomii? Nu, După cunoștințele juridice? Nu se cunosc. După referințe? Nu există. Atunci cum din doi sau mai mulți colegi de facultate, unul își ia toiașul și pleacă din sat în sat să-și găsească ocolul rural, iar altul rămâne în Tribunal sau ocol urban? Cred că noul proiect va trebui să stabilească precis criteriul de numire în prima treaptă a magistraturii, înlăturând sistemul ce e practică și care tolerează ca cererile solicitorilor să fie aduse de reprezentanți politici.

A doua observațiune ce o găsesc necesară își are locul la numirile în a doua treaptă, adică la gradul de judecător. Art. 97 din noul proiect prevede condițiunile pentru a fi înaintat la acest grad, titlu, vârstă, examen și 3 ani stagiul ca supleant sau ajutor de judecător.

Reușită la examen mai mulți candidați și satisfăcând toate condițiunile, după care criteriu se face distribuția locurilor vacante, ca judecători de ședință, de ocoale urbane sau rurale? Din doi supleanți sau ajutoiri de judecători, sau dintre un supleant și ajutor de judecător, sau dintre un supleant și ajutor de judecător, ambii cu examen, cu stagiul, cu referințe bune, care va fi preferat la avansare și care va ocupa un ocol urban sau locuri bune? Socotesc că singurul criteriu e media examenului, altfel examenul este iluzoriu.

Astfel distribuindu-se locurile după merit, nu după alte distincțiuni, nu va mai fi nimeni supărat că e nedreptățit, ci fiecare va avea locul ce i la dus pregătirea și media sa. Atunci va cădea și clasificarea ce o face d-l coleg C. Prodan în judecători buni, mediocri și răi.

A treia observațiune. Toate avansările și mutările se fac în cea mai discretă tăcere. Logic ar fi ca toate locurile vacante, pentru orice treaptă să fie publicate, spre a fi cunoscute de solicitori, nu păstrând cea mai profundă taină, căci acest fapt nu constituie nici un secret de stat.

În legătură cu noua organizare ar necesita o cât mai strânsă apropiere între magistrați, mai ales pe județe, astăzi abia dacă se cunosc cologii din județ cu cei din capitala județului. Aceasta ar înlătura pe nesimțite clasificarea ce s'a creat prin opinie sau dispozițiuni de salariu, în magistrați rurali și urbani, denumiri foarte triste.

Supuși aceloraș condițiuni, privați de avantajele și mediul cultural al orașelor, trăind în aceleaș condițiuni economice, făcând și pe judecătorii împăciuitori, pe procurori, pe judecătorii de instrucție, pe portări și pe avocații din oficiu, magistrații de ocoale rurale, intru nimic n'au fost diferențiați de d-l Toma Stelian, de cei ur-

bani. Dânsul i-a creiat, însă nu i-a trimis în zdrențe și toiag la propovăduire, în mijlocul satelor, cum Christos și a trimis apostolii săi.

Alexandru Ciocănescu
Judecătorul Ocolului Zătrene-Vâlcea

LEGEA AGRARĂ ȘI INTERPRETAREA EI

CHESTIUNI DIFICILE.

Starea juridică ce se ia în considerare la expropriere și art. 10 din legea agrară.

În *Curierul Judiciar* No. 11 din 18 Martie 1923, la pag. 168—169, găsesc un articol semnat de d-l Alexandru A. Stan, avocat.

Articolul e un răspuns ce se dă d-lui Alfred Juvara. Articolul are importanța lui juridică atât prin faptul că conține părerea unui jurist, cât, mai ales, prin faptul că poartă și un caracter de autoritate fiind exprimarea modului de a vedea al unuia din fruntașii contenciosului casei de împroprietărire, dacă nu mă înșel. E, prin urmare, anticiparea unui avis dat asupra chestiunii, avis care nu poate să rămână fără efect asupra organelor de aplicare a legii. Imi voi permite să exprim părerea mea, că d-l Stan greșește în interpretarea pe care o face.

Pentru documentarea părerii mele, voi face o cestiune singură din art. 3 și 10 din legea agrară, armonizându-le și cu art. 11; nu voi face două chestiuni separate, cum le tratează d-l Stan. Pentru o mai complexă lămurire, nu mă voi dispensa de exemplificări.

Iată problema în discuție:

Art. 3 din legea agrară, care e conform cu § II, al. 2 din art. 19 al Constituției și cu art. 11 din decretul 3697/1918, menține sau nu în discuție pe proprietarul dela 1916, care, ulterior, și-a vândut moșia sau moșiile? În instanța de expropriere e legală prezența proprietarului dela 1916, sau a cumpărătorului de după această dată și posesor actual?

Pentru a răspunde la cestiuni, citim legea, și constatăm următoarele:

I.—1. Art. 3 din legea agrară, lămurind al. 2 din § II al art. 19 constituțional, prevede că în privința întinderii moșiei, se socotește după starea juridică dela 15 August 1916, ținându-se seamă numai de efectul succesiunilor deschise după această dată. Toate înstreținările făcute după această dată, sunt fără efect în tot ce privește aplicarea acestei legi.

După acest text, legea stă de vorbă cu cel ce posedă moșia la 15 August 1916, sau cu cei ce o posedă ca moștenitori ai proprietarului dela 1916, prin efectul succesiunilor deschise după această dată.

Și nu poate să fie altfel, pentru că legea neținând seamă de înstrăinările făcute după 15 August 1916, nu poate să fie angajată instanța cu susținerile unor persoane ale căror titluri de proprietate sunt neexistente, până la terminarea luerărilor de expropriere.

Un exemplu ne lămurește și mai bine: în 1916 aveam 10.000 hectare într-o moșie. Le-am vândut în 1917 la 100 de inși în suprafețe de câte 100 hectare. Toți acești cumpărători vin la comisiunea de expropriere și cer să nu fie expropriați, întrucât au numai câte 100 ha. fiecare.

Mă întreb: din această moșie nu se expropriează nimic? D-l Stan ar zice că nu, și fostul proprietar nu are calitatea de a veni în instanță și a cere să se aplice legea, căci ar purta o acțiune de rea credință și ar legitima o acțiune în daune-interese din partea cumpărătorului.

Eu zic că da, pentru că așa prevede Constituția, — și în realizarea împroprietăririi prin expropriere nu se

poate aduce în discuție eventuale pretențiuni de daune ale cumpărătorilor, a căror rezolvire nu e de competența organelor de aplicare a legii acesteia.

După teoria d-lui Stan, ar fi fost posibilă înstrăinarea tuturor moșiilor în condițiile exemplului de mai sus, și asta ar fi adus imposibilitatea exproprierei și a înproprietăririi.

2. Aliniatul 2 al art. 3 din legea agrară arată că sunt anume vânzări pe care legea le declară valabile și prin al. 3 se spune că aceste suprafețe vândute nu intră în calculul celor 2.000.000 hectare prevăzute de art. 19, § II din Constituție.

La discutarea exproprierei unor astfel de moșii, cumpărătorii pot să ia parte și să-și susțină drepturile, întrucât sunt recunoscuți de lege ca cumpărători și numai ei au această situație.

3. Vechiul proprietar are dreptul să pună concluzii în instanța de expropriere, pentru că:

a) În prima ipoteză, legea consideră inexistentă vânzarea.

b) În a doua ipoteză, ultimul aliniat al art. 3 din legea 3697/1918 obligă să dea cota din restul moșiei ce-i mai rămâne, indiferent dacă prin această măsură îi mai rămâne sau nu 100 hectare intangibile. Și având obligațiuni, are și dreptul de a se apăra, indiferent dacă prin apărarea ce-și face s'ar expune la acțiuni în daune față de cumpărători, acțiuni cari nu pot aduce nici preocupări și nici stânjeniri operei sociale a exproprierei.

II. Art. 40 din legea agrară se referă la proprietarii dela 15 August 1916 sau la urmașii lor prin succesiunile deschise după această dată, nu și la cei cari au devenit proprietari prin înstrăinări nesocotite și de lege și de Constituție.

Părerea d-lui Stan poate să fie favorabilă multor proprietari, poate chiar să fie favorabilă economiei naționale. Nu este însă nici în sensul legii și nici în folosul scopului urmărit.

III. Art. 10 din legea agrară nu poate fi înțeles pe baza situației din momentul aplicării legii. Textul spune de proprietari cari au avut la 15 August 1916, sau au mai multe moșii.

Acest text nu are decât un singur înțeles în strânsă legătură cu § II al art. 19 din Constituție și art. 3 din legea agrară și anume: Se ia situația juridică dela 15 August 1916, se ține seamă de modificările pe care le primește vechea situație prin efectul succesiunilor deschise și se aplică art. 10, dacă un singur moment, în acest interval, proprietarul a avut mai multe moșii. Nu e nevoie să fi avut la 15 August 1916 sau să ai la aplicarea legii mai multe moșii. E destul să le fi avut la un moment în acest interval. În adevăr:

1. Dacă la 1916 am avut o moșie și de atunci am mai moștenit două, mi se aplică art. 10, indiferent dacă am și azi sau nu mai multe moșii. Mi se aplică legea și sunt fixat la cotele intangibile din art. 10, căci dacă le-am avut un moment și nu le mai am azi, le-am înstrăinat. Și atunci două ipoteze sunt:

a) Ori le-am înstrăinat în condițiuni neconsiderate de lege și sunt considerat ca posedându-le eu pe toate, deci se aplică art. 10 și se explică rolul meu de a pune concluzii întrucât mi se aplică legea ca posesor de mai multe moșii.

b) Ori le-am vândut în condiții permise de lege și sunt obligat să completez cota legală din restul ce mi-a rămas, și se explică dreptul meu de a sta în instanță și a pune concluzii privitoare la toate moșiile.

2. Dacă am avut mai multe moșii și le-am vândut pe toate, ar însemna că n'am interes să pun concluzii la instanțele de expropriere, întrucât legea nu are nici o sancțiune contra mea în această ipoteză. Asta nu în-

semnează că nu se aplică art. 10 și iată pentru ce: Dacă eu am vândut 6 moșii pe care le-am avut și le-am vândut nu în condițiile permise de lege, s'ar putea, ținând seamă de regiunile în care se găsesc aceste moșii și de condițiile în care se exploatează de către cumpărători, să se găsească 1800 hectare neexpropriate în moșiile mele. Nu mai vorbesc de alin. penultim al art. 10 și mă socotesc în ipoteza fericită din ultimul aliniat, când ași fi putut să rămân cu 500 hectare. Nu se mai expropriază cele 1300 hectare care prisosesc? E un indicator puternic pentru eludarea legii, dar îl respinge art. 3 și Constituția.

Și dacă eu, care am posedat aceste moșii și le-am vândut, fiind la adăpost de orice sancțiune a legii, nu ași avea interesul sau calitatea să pun concluzii pentru aplicarea legii, — dacă cei chemați la improprietărire s'ar desinteresa și dacă comisiunile de aplicarea unei legi de ordine publică s'ar desista dela o îngrijită aplicare a ei, *Casa de improprietărire, prin contenciosul său*, are și dreptul și datoria să privegheze și să stăruiască pentru a se asigura rezultatul urmărit prin dispozițiile legii. Și nu văd cum s'ar susține de Casa de improprietărire că în exemplul de mai sus nu se aplică art. 10.

IV.—*Art. 11 din legea agrară.* Din raționamentele de mai sus rezultă modul de aplicare al art. 10 din legea agrară. Din același raționament rezultă și dreptul meu, *proprietarul vânzător*, de a sta și a pune concluzii în instanță, chiar contra intereselor cumpărătorului, chiar cu riscul unor acțiuni în daune din partea cumpărătorului. Acest drept îl evidențiază și mai mult art. 11 din lege, în baza căruia am dreptul să-mi aleg una din moșii în care să mi se rezerve cota legală. De ex.: Am avut 2 moșii: una în regiune de colonizare, alta în regiune cu cereri de improprietărire mari. Am situația legală de a mi se rezerva 350 hectare din cauza diferenței de regiuni. Moșia a doua am vândut-o în toamnă anului 1920. La aplicarea legii agrare mă duc la comisiunea respectivă, arăt cazul și declar că ofer în întregime spre expropriere moșia din regiunea cu cereri de improprietărire mari și îmi rezerv cota legală în cealaltă moșie. Nu pot s'o fac? De ce? Pentru că oferta mea ar fi favorabilă regiunii de improprietărire și în spiritul legii și al Constituției? Sau pentru că ar fi o acțiune de rea credință a mea față de cumpărător? *Cine are cădere să cerceteze reaua credință a mea?* Comisia de expropriere n'ar avea această cădere decât dacă ar fi cazul să mi se impute că am nesocotit dispoziția de indisponibilitate prevăzută de lege și Constituție, vânzând moșia.

Și atunci mă întreb și eu: *ce operă ar fi aceea care ar sacrifica interesele zise de ordine socială și utilitate națională, interese create prin desființarea unor drepturi garantate de Constituție ca fiind sacre și inviolabile, pe altarul unor interese particulare create prin înfrângerea legii de ordine publică, de cele mai multe ori în favoarea unor îmbogățiri de dată foarte recentă?*

V. În fine, legea agrară are o singură dispoziție care permite intrarea în scenă a cumpărătorului și această împrejurare nu se referă la măsura exproprierei, ci la măsura prețurii. În adevăr, art. 37 prevăzând atribuțiunile comisiunilor județene de a se pronunța în primă instanță asupra prețurii, prevede dreptul de apel în această lucrare și pentru cei care au vr' un drept real asupra imobilului expropriat.

Cu alte cuvinte, legea reglementează următoarele situațiuni:

I. Măsura exproprierei se aplică ținându-se seamă numai de situațiunea juridică așa cum o arată Constituția și art. 3 din legea agrară, fără nici o conside-

rație de existența unor cumpărători alții decât cei primiți de lege.

2. Măsura prețurii însă, se fixează și la stăruința cumpărătorului, care are drept să facă apel la Curte contra prețurii făcută de comisiunea județeană. E prima dată când poate să intervină.

* *

Cred că am dreptate în demonstrațiunile pe care le fac și distinsul confrate al cărui comentarii le critic va avea bună voință să recunoască că este așa.

Mi-ar conveni o altfel de interpretare și aplicare a legii decât aceea pe care o susțin eu, dar asta nu e un cuvânt să renunț la convingerile mele.

C. D. SURLĂ
Avocat

Suspendarea executărei Deciziunilor definitive pentru cazul de recurs în Casație (art. 68 l. C. Cas.), în materie de legea proprietarilor.

Legea proprietarilor este o lege specială și ca atare de strictă interpretare. Caracterul ei este urgența, pentru ca realizarea drepturilor proprietarilor să nu fie nici zădărnicită, nici întârziată.

Pentru a ajunge la acest sfârșit, legiuitorul a fixat termene scurte, înăuntrul cărora să se facă judecata, a dispus ca cercetarea cererilor să se facă în camera de consiliu, înainte de a se începe judecarea celorlalte procese, dezbaterile să fie sumare, iar hotărârea să se dea cel mult în 24 ore dela înfățișarea părților.

A suprimat dreptul de opoziție și înaintea primei instanțe și înaintea instanței de apel. A redus la minimul posibil termenul de apel — trei zile de la pronunțare — și a suprimat comunicarea hotărârei pentru curgerea acestui termen.

A mai suprimat dreptul de apel precum și acela de a intenta o nouă acțiune, pentru cel ce uzează de calea contestațiunii.

Tot din caracterul urgent al legii, s'a dispus că hotărârea primei instanțe va fi executorie, iar executarea nu va putea fi suspendată de cât în cazurile strict limitate de lege, adică numai când chiriașul face apel sau contestațiune și consemnează sumele prevăzute la art. 11.

În nici un alt caz suspendarea executărei nu este admisibilă, prin urmare nici în acela când s'a făcut recurs în Casație în contra hotărârei definitive, pe baza art. 68 din legea Curței de Casație, care nu este aplicabil la procesele judecate după legea proprietarilor, pentru următoarele considerațiuni:

I. Suspendarea prevăzută de art. 68 din Legea Curței de Casație este o dispoziție de drept comun, și nu se poate aplica la hotărârile date după legea proprietarilor, lege specială și de strictă interpretare, în care se prevede în mod limitativ cazurile de suspendare, între cari nu se găsește și acesta.

II. Legea proprietarilor conține dispozițiuni complete, atât în cea ce privește cercetarea pri-

cinei cât și executarea, și nu se poate susține că în lipsă de această dispozițiune specială, trebuie să se aplice dreptul comun — articolul 68 din legea Curții de Casație -- pentru că în această materie există o procedură specială, cu dispozițiuni speciale, și o asemenea interpretare ar fi contrară principiului de strictă interpretare a legilor speciale.

Tocmai fiindcă ne găsim într-o asemenea lege, omisiunea acestei suspendări apare ca fiind voită de legiuitor și pornită din intențiunea că executarea să nu se mai poată suspenda, în afară de cazurile prevăzute de ea, să nu mai fie întârziată sau zădărnicită printr-o nouă suspendare, de data aceasta de lungă durată.

În adevăr, termenul de recurs este de două luni dela comunicare, iar recurentul are dreptul a depune motivele în termen de alte două luni dela înregistrarea recursului, așa că în cel mai favorabil caz judecata recursului se va putea face abia după expirarea acestor 4 luni.

Acest termen poate să se mai prelungească cu încă câteva luni, dacă socotim că recurentul chirieș are posibilitatea să lase a fi judecat în lipsă și să facă opozițiune.

Cum se poate dar concepe că legiuitorul, care prin această lege a edictat dispozițiuni cari să ducă la rezolvarea și executarea cea mai repede, care a investit de drept cu putere executorie definitivă (nu provizorie) hotărârea primei instanțe chiar, care a admis suspendarea executărei ca o excepție și numai la cazurile și în condițiunile prevăzute întrânsa, toate acestea în scopul bine definit, bine manifestat și învederat al celerității, tot el, legiuitorul, pe de altă parte să îndepărteze scopul ce a urmărit, să întârzie și să zădărnicească executarea hotărârilor definitive ale instanțelor de fond, prin suspendarea pe baza art. 68 din legea Curții de Casație, și să o facă iluzorie, după cum practica de toate zilele o învederează.

O asemenea interpretare nu este posibilă, ca fiind contrară principiului de celeritate care a dat naștere la această lege, și scopului urmărit de legiuitor.

În adevăr, cea ce a voit legiuitorul să realizeze, în prim rând a fost ca urmărirea chirieșului să nu devie iluzorie, și să ridice chirieșului de rea credință posibilitatea să ocupe indefinit imobilul. Aceste principii le găsim atât în dispozițiunile legii cât și în expunerea de motive și dezbaterile parlamentare.

Din dispozițiile legii am văzut din examenul de mai sus, că ele nu prevăd această suspendare.

În expunerea de motive găsim aceleași principii :

„Mai în toate țările înaintate sunt legi speciale, cari regulează raporturile dintre proprietari și chirieși sau arendași.

„Sub imperiul legislațiunei noastre de astăzi, drepturile proprietarului nu sunt în destul de garantate, astfel că prin mulțimea formalităților de îndeplinit, prin lungimea termenelor de urmărire și judecare, și prin posibilitatea de a prezenta cu ușurință contestațiuni și cereri incidentale, ori intervențiuni, de multe ori urmărirea chirieșului sau arendașului devine iluzorie.

„Experiența a dovedit că aplicarea dispozițiunilor aflate în legea noastră de procedură, cu privire la efectul obligațiunilor ce isvorăsc din contractele de locațiune, dau loc la multe mijloace de șicane, de care debitorul urmărit se servește cu profuziune pentru a îngreuna și de multe ori a zădărnici drepturile proprietarului care urmărește, întocmirea dispozițiunilor astăzi în vigoare înlesnește chirieșului de rea credință putința de a ocupa indefinit imobilul, fără a plăti chiria și fără ași îndeplini celelalte obligațiuni, cari îi sunt impuse prin contract.

„Proiectul ce am onoare a prezenta, are de scop de a înlătura greutățile întâmpinate de proprietarul urmărit, de a înlătura nedreptele împotriviri, prin intervențiuni și contestațiuni, cari constituiesc mari piedici la realizarea drepturilor proprietarului, cu un cuvânt voesc a face ca dreptul proprietarului să fie înconjurat de astfel de garanții, în cât realizarea lui să nu fie zădărnicită, nici întârziată“.

Ministrul justiției Eugenlu Stătescu

Din spiritul și economia legii rezultă neîndoios că legiuitorul neprevăzând suspendarea executărei pentru cazul de recurs în Casație, omisiunea este făcută cu intenție, fiindcă dacă ar fi vroit contrariul, pe deoparte ar fi urmat principiul celerității și pentru exercitarea dreptului de recurs, pe de altă parte ar fi trebuit să prevadă suspendarea și desigur că ar fi prevăzut-o în mod expres, cu atât mai mult cu cât fiind vorba de o lege specială și de strictă interpretare, căreia nu i se poate aplica dispozițiuni de drept comun sau din alte legi speciale, era de absolută necesitate și se impunea în mod obligator pentru legiuitor, o dispozițiune expresă asupra acestui punct, după cum de altmintrelea a făcut pentru cazul de apel și contestațiune, deși asemenea dispozițiuni (de suspendare) există și în dreptul comun (art. 338 și 401 pr. civ.) și prin urmare nu ar fi fost necesitate să le prevadă, dacă nu ar fi vorba de o lege specială, care trebuie să cuprindă întrânsa în mod special, toate dispozițiunile cari să-i fie aplicabile.

Această omisiune constituie o dovadă necontestabilă că legiuitorul nu a voit să suspende executarea pentru cazul de recurs în Casație, și ea mai rezultă și din art. 19 legea proprietarilor, care prevede pentru cel executat sau expulzat pe nedrept, dreptul la o acțiune în daune, și care

presupune tocmai cazul executării unei hotărâri definitive, susceptibilă (hotărârea) de a fi anulată pe calea extraordinară a recursului, dar a cărei executarea nu este susceptibilă de a fi suspendată.

Jurisprudența instanțelor în sensul suspendării executării hotărârilor definitive pe baza art. 68 din legea Curții de Casație, pe lângă că face cu desăvârșire iluzorie realizarea drepturilor sancționate prin hotărâri definitive, date după lungi și numeroase termene, dar este și contrară spiritului legii, precum și tuturor regulilor de interpretare, cari își pierd astfel cu desăvârșire valoarea lor, consfințită și menținută de când există ideea de drept și de interpretare a dreptului.

Aplicarea adevăratelor principii se impune dar atât din punctul de vedere al echității propriu zise, scop dela care justiția nu trebuie să se despărteze, aceasta fiind însăși rațiunea ei de a fi, cât și din acela al adevăratelor principii de drept și interpretarea lui,—și cari trebuiesc aplicate în mod strict, fără nici o abatere, abstracțiune făcând de orice alte considerațiuni, în interesul suprem al adevăratei justiții, și al îndepărtării oricărui arbitrar.

A. M.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 12 Decembrie 1922

Președinția d-lui V. BOSSY, Consilier

Ștefan M. Albu cu Ministerul de interne

Decizia No. 1333

Acte de guvernământ. — Arătarea lor enumerativ, nu limitativ în art. 5, partea III, lit. f, § I, legea Curții de Casație. — Ele nu angajează răspunderea statului. — Oprirea pășunării vitelor lângă frontieră. — Act de guvernământ.

Măsura luată în scopul opririi contrabandelor, de Direcția G-rală a vămilor, de acord cu Poliția și Siguranța G-rală, Comandamentul Corpului de grăniceri și Inspectoratul jandarmeriei rurale, de a se opri pășunarea vitelor în vecinătatea frontierei, — constituie un act de guvernământ la fel cu cele arătate enumerativ, iar nu limitativ în art. 5, p. III, § I, lit. f, legea Curții de Casație. Prin urmare pentru prejudiciile cauzate particularilor prin aceste măsuri, nu există responsabilitatea statului după regulile din art. 999 și 1000 c. c.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier V. Bossy, d-l avocat Otulescu în dezvoltarea motivului de casare și d-l avocat Athanasie în combateri și

Deliberând,

Având în vedere motivul de recurs în cuprinderea următoare:

„Incompetință, exces de putere, violare și falsă aplicațiune a art. 5, lit. f, din legea organică a Inaltei Curți de Casație și a art. 999 combinai cu 1000 c. civ.

„Am susținut în fața Tribunalului că măsura luată de Direcțiunea G-rală cu Comandamentul Corpului de grăniceri și Inspectoratul jandarmeriei rurale, prin care s'a ordonat ca pe o întindere de un kilometru dela frontieră în interiorul

țării să nu pășuneze vitele, spre a împiedica numeroasele contrabande cari periclitau interese de ordin superior, este un act de guvernământ și ca atare d-l Ștefan Albu, nu putea intenta nici o acțiune contra statului, pentru pretinse daune rezultând din aplicarea acestor măsuri.

Tribunalul judecă că Direcția Vămilor, luând această măsură pe care Tribunalul o califică de administrativă, fără știrea guvernului și fără decret-regal, nu poate fi vorba de un act de guvernământ, ci de o violare a drepturilor particularilor prin fapta prepușilor statului, de care aceasta răspunde civilmente după dreptul comun în fața instanțelor ordinare.

„Judecând astfel Tribunalul a violat și aplicat greșit textele sus vizate, a depășit limitele competenței sale, a nesocotit principiul separațiunei puterilor și a comis un vădit exces de putere.

Având în vedere sentința atăcată din care rezultă că intimatul în recurs Ștefan N. Albu a chemat în judecată la Judecătoria Ocol Fălcieni pe Ministerele de finanțe, război și interne, cerând ca acestea să fie obligate în mod solidar a-i plăti daune interese pentru faptul că l'au împiedicat, atât pe el, cât și pe arendașii săi, să uzeze de pământul destinat pentru pășunatul vitelor, în proprietatea sa, aflător în vecinătatea frontierei țării;

Că judecătoria a admis acțiunea și a condamnat pe Ministerul să plătească lui Albu o sumă cu titlu de daune, iar Ministerul făcând apel, Tribunalul Suceava le-a respins apelurile prin sentința atăcată cu recurs;

Având în vedere că pentru a hotărâ astfel, Tribunalul constată că Direcția Vămilor în anul 1916, spre a preveni contrabandele cu vite, a ordonat ca pe o întindere de un kilometru dela frontieră să nu se permită pășunatul vitelor, iar această măsură a fost luată de acord cu Poliția și Siguranța G-rală, cu Comandamentul Corpului de grăniceri și cu Inspectoratul jandarmeriei rurale; că, constatând deci, că acest quasi-delicț, a fost săvârșit de prepușii Ministerelor apelante și că el a produs însemnate pagube lui Albu, Tribunalul găsește că este loc la acordarea de despăgubiri pe temeiul art. 999 și 1000 c. civ., afară de cazul când faptul săvârșit ar constitui un act de guvernământ, ceea ce Tribunalul stabilește că nu este, întemeindu-se pe discuțiunile urmate cu ocazia votării legii Curții de Casație din 1905, privitoare la Contenciosul administrativ. În consecință, Tribunalul stabilind că în cazul de față este vorba numai de o măsură administrativă, luată fără știrea guvernului, reprezentat prin Consiliul de miniștri și fără decret-regal, iar nu de un act de guvernământ, — respinge apelurile Ministerelor, menținând condamnarea la daune a acestora pe baza art. 999 și 1000 c. civ., ca răspunzătoare pentru fapta prepușilor lor;

Având în vedere că prin motivul de casare recurentul se plânge că Tribunalul a pronunțat hotărârea sa cu exces de putere și cu violarea și greșita aplicare a art. 5, lit. f, din legea Curții de Casație și a art. 999 combin. cu art. 1000 c. civ., deoarece măsura luată de Ministerul chemat în judecată constituie un act de guvernământ care apară pe stat de despăgubirile civile, iar nu o simplă măsură administrativă;

Considerând că, prin art. 5, § III, lit. f, din legea organică a Curții de Casație, este dată în competența secțiunei a III-a a acestei Curți, judecarea recursurilor prin care se atacă orice act administrativ, iar prin acest act se violează un drept al unui particular;

Că, însă, prin paragraful I al textului sus citat, legiuitorul prevede mai departe că face excepție la această regulă, actele de guvernământ, adică măsurile luate pentru ocrotirea unui interes general privitor la ordinea publică, la siguranța Statului externă sau internă, sau la alte cerințe de ordin superior, cum ar fi: declararea stării de asediu, etc., rezultând de aici că pentru asemenea acte calea recursului în Contencios este închisă;

Că aprecierea și calificarea unui act, dacă este act de guvernământ sau nu, cade sub cenzura Inaltei Curți de Casație, fiind o chestiune de aplicare și interpretare a legii;

Considerând că, în cazul de față, fiind vorba de o măsură luată de Direcțiunea G-rală a Vămilei, de comun acord cu Poliția și Siguranța G-rală, Comandamentul Corpului de grăniceri și Inspectoratul jandarmilor rurali, pentru a se preveni contrabandele de vite la frontiere, măsură luată pentru ocrotirea unui interes general privitor la cerințe de ordine superioare, această măsură intră în categoria actelor de guvernământ, arătate numai în mod enumerativ, iar nu limitativ (numai) la § I al art. 5, § III, lit. f, din legea Curții de Casație;

Că este constant în drept că pentru asemenea acte de guvernământ nu există responsabilitate din partea Statului, conform art. 999 și 1000 c. civ., față de particularii vătămați în drepturile sau în avutul lor — și aceasta fie că măsurile au fost luate sau nu cu aprobarea Consiliului de Miniștri sau prin decret-regal, — deoarece legea nu impune nicăeri o asemenea distincțiune;

Că, dar, rău instanța de fond, socotind să măsura luată de Ministerul de finanțe are caracterul unui simplu act administrativ de autoritate, a condamnat pe Stat la daune, astfel că motivul de casare fiind întemeiat, recursul urmează a fi admis.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul și casează etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 19 Septembrie 1922

Președenția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte
A. Vintilescu cu Gabriela A. Vintilescu
Decizia civilă No. 188

Căsătorie săvârșită în Franța. — Dacă e necesară transcrierea actului de celebrațiune în registrul de căsătorie al locului domiciliului în țară. — Art. 152 c. civ. român și art. 171 c. civ. francez.

După art. 152 c. civ. căsătoria săvârșită în țară străină e valabilă și în România, dacă s'au respectat formele cerute de legea străină; art. 171 din codul Napoleon, relativ la transcripțiunea actului de căsătorie, n'a fost reprodus de legiuitorul român.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier M. Balș, pe d-l avocat M. Paraschivescu în dezvoltarea motivelor de casare, pe d-l avocat C. Plesnilă în combateri și pe d-l procuror Al. Nicolau în concluziuni;

Deliberând,

Asupra motivului II de casare:

II. «Eu cu soția mea am fost căsătoriți în orașul Paris, arondismentul 15 în anul 1898, luna Octombrie 15, și înapoind-ne în București, unde am locuit dela înapoare și până astăzi, căsătoria efectuată în Paris n'a fost transcrisă în registrele de stare civilă din țară conform codului civil».

Având în vedere deciziunea adusă în recurs prin care Curtea de Apel a respins apelul făcut de A. Vintilescu contra sentinței Tribunalului Ilfov, s. I No. 79/921, prin care s'a declarat desfăcută căsătoria dintre numitul și soția sa Gabriela Vintilescu, născută Noellat;

Având în vedere că recurentul A. Vintilescu, pârât în acțiunea de despărțenie a soției sale, opune nulitatea căsătoriei pe motiv că fiind celebrată în țară străină, la Paris, actul de celebrațiune nu a fost transcris în registrul de căsătorie al locului domiciliului său din țară;

Considerând că după art. 152 cod. civil, căsătoria săvârșită în țară străină este valabilă și în România, dacă s'au respectat formele cerute de legea străină, conform regulii „locus regit actum”; că legiuitorul român nu cere pentru validitatea unei asemenea căsătorii și transcripțiunea ei în registrele de stare civilă în termen de trei luni dela întoarcerea în țară a soților, precum cere legiuitorul francez în art. 171 codul Napoleon, pe care legiuitorul român nu le-a reprodus;

Că, prin urmare, nu se poate invoca în legea română nulitatea căsătoriei celebrată în țară străină pentru motivul că actul de căsătorie n'a fost transcris în registrele stării civile ale locului domiciliului soților din țară; Că, dar, motivul de casare cată să fie respins ca neîntemeiat.

(Urmează alte motive cari n'au fost reproduse, ne prezentând interes juridic).

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 18 Mai 1922

Președenția d-lui D. G. TĂZLĂUANU, Președinte

Căile Ferate Române cu P. Sp. Topali

Deciziunea No. 390

Contract de transport. — Acțiune. — Prescripțiuni. — Condițiunile cerute pentru prescripțiunea acțiunilor derivând din contractele de transport. — Nu se cere ca marfa să fie pierdută în cursul transportului. — Art. 956 cod. com.

Pentru prescripțiunea prevăzută de art. 956 c. com. nu se cere decât ca 1) acțiunea îndreptată în contra căraușului să derive dintr'un contract de transport, 2) să fi trecut dela predarea mărfii, până la intentarea acțiunii 6 luni de zile; — nu se cere ca pierderea mărfii să se fi făcut în cursul transportului.

Curtea,

După citirea raportului făcut în cauză.

Ascultând pe d-l av. Pretorian în dezvoltarea motivelor de recurs, intimatul lipsind și

Deliberând,

Asupra motivului de recurs:

«Violarea art. 956 cod. com. Textul fiind categoric în ceea ce privește prescrierea acțiunilor derivând din contractul de transport, rău și fără cale Tribunalul a respins cererea noastră de prescripție întemeiată pe faptul că acțiunea reclamanților a fost intentată peste termenul de 6 luni».

Având în vedere sentința atacată din care rezultă că intimatul a cerut instanțelor de fond să oblige pe recurentă a-l despăgubi pentru cantitatea de 4800 Kgr. porumb ce pretinde că i s'a pierdut în cursul transportului pe căile ferate; că acțiunea fiind admisă de judele de ocol în lipsa Direcțiunei Căilor Ferate, aceasta a făcut apel și, înaintea Tribunalului a opus finele de neprimire a acțiunii ce i s'a intentat, ca fiind prescrisă potrivit art. 956 c. comercial; că Tribunalul a respins acest fine de neprimire, pe motiv că nu s'a constatat că marfa s'a pierdut în cursul transportului;

Considerând că art. 956 codul comercial, nu cere pentru prescripțiunea acțiunilor, de care el se ocupă, decât următoarele două condițiuni: 1) Acțiunea îndreptată în contra căraușului să derive dintr'un contract de transport și 2) să fi trecut dela predarea mărfurilor până la intentarea acțiunii termenul de 6 luni sau un an, după distincțiunile prevăzute de acest articol;

Considerând că în speță se constată din însăși sen-

tința atacată, că acțiunea a fost îndreptată contra Direcțiunii Căilor Ferate, în calitate de cărași și că această acțiune derivă din contractul de transport în care recurenta a figurat în această calitate;

Că, prin urmare, Tribunalul urma să declare prescrisă acțiunea, dacă și condițiunea termenului era îndeplinită, fără a se ocupa de cesiunea de fond, dacă diferența de greutate a mărfii, constatată prin cântărire la plecare și la sosire, provenea din pierderea în timpul transportului sau din altă cauză;

Că, Tribunalul cerând ca condițiune pentru prescripțiunea prevăzută de art. 956 codul comercial, constatarea că pierderea mărfii să se fi făcut în cursul transportului, adaogă la lege dispozițiuni neprevăzute și violează cu modul acesta, articolul mai sus citat.

Pentru aceste motive, Curtea admite și casează.

TRIBUNALUL GORJ SECȚIA I

Audiența dela 1 Ianuarie 1923

Președinția d-lui M. BARBESCU, Judecător

Sentința civilă No. 1

Retract litigios. — Elemente și condițiuni. — Inaplicabilitatea drepturilor tranșate. — Act de deces. — Inadmisibilitatea probei testimoniale contrarii.

E inadmisibil retractul litigios propus când anterior cesiunii dreptul fusese desbătut și juridicește constatat și stabilit. Justiția apreciază în fapt dacă dreptul are caracter litigios.

Când actul de deces constată că defunctul mobilizat a încetat din viață într'un spital militar, e inadmisibilă proba testimonială spre a dovedi contra actului.

Tribunalul,

Asupra opoziției civile de față, făcută de Virgil Munteanu din Tg. Jiu, contra sentinței civile a acestui Tribunal, No. 222/920, prin care i s'a respins ca nesustinit apelul făcut contra cărței de judecată civilă No. 281 919 a Judecătoriei Ocolului I rural Tg.-Jiu și prin care s'a recunoscut reclamantei Maria Apostol Munteanu din Tg.-Jiu, calitatea de soție legitimă a defunctului Apostol Munteanu, cum și dreptul de a stăpâni în plină proprietate întreaga avere ce compune succesiunea soțului său mort în război 1916—1918 și în consecință s'a obligat numitul apelant oponent să lase în plină și absolută proprietate reclamantei averea rămasă de pe urma soțului său, compusă din: una siliște pământ, situată în Tg.-Jiu, str. Ferentari, anume arătată în dispozitivul zisei cărți de judecată pe lângă care să mai plătească și lei trei zeci cheltueli de judecată;

Având în vedere actele state în dosarul cauzei, cum și susținerile părților făcute prin avocații lor;

Având în vedere, că din toate acestea se constată în fapt următoarele;

În urma cererii ce d-na Maria A. Munteanu din acest oraș, autoarea intimatului C. Lăzărescu a adresat-o Judecătoriei Ocolului I rural Tg.-Jiu, aceasta prin încheierea dată pe cale grațioasă în ziua de 14 Martie 1919, bazându-se pe dispozițiunile art. 13 și 14 ale legii excepționale din 23 Decembrie 1916, promulgată prin Înaltul decret-regal No. 3243 916. i-a recunoscut calitatea de unica moștenitoare a defunctului său soț Apostol Munteanu, decedat pe front ca militar mobilizat în campania anilor 1916—1918. fără succesori rezervatari și a dispus trimiterea ei în posesiunea întregii succesiuni a susnumitului, compusă din un imobil situat în Tg.-Jiu, str. Ferentari, întrucât s'a evaluat de acea instanță ca averea rămasă dela susnumitul valorează suma de 2000;

Întruiva executării acestei încheieri făcându-se contestațiune la punerea în posesie de către fratele decedatului, apelantul oponent Virgil Munteanu, s'a intentat de către Maria A. Munteanu, în fața aceleiași instanțe, acțiunea în petițiune de ereditate, întruiva acestuia, pentru că față de dânsul și

în mod contradictoriu să se recunoască dânsui calitatea și dreptul de a succeda întreaga avere rămasă dela defunctul ei soț;

În urma debaterilor urmate în fața primei instanțe, aceasta prin cartea de judecată civilă No. 281, pronunțată în ziua de 14 Iunie 1919, pentru considerațiunile ce se găsesc pe larg expuse în susmenționata hotărâre, a admis deocamdată acea acțiune și ca urmare a recunoscut reclamantei calitatea de soție și unică moștenitoare a defunctului Apostol Munteanu și ca consecință dreptul acesteia de a stăpâni în plină proprietate întreaga avere ce compune succesiunea soțului său, obligând pe părătul Virgil Munteanu să-i lase în plină stăpânire și absolută proprietate a'ea avere;

Această carte de judecată civilă, a fost apelată de către părăt prin petițiunea înregistrată sub No. 12121 din 17 Iunie 1919, apel ce i s'a respins ca nesustinit, prin sentința civilă No. 222 din 28 Sept. 1920, pronunțată de către acest Tribunal ce s'a opozat de susnumitul prin petițiunea înregistrată sub No. 52052 din 20 Octombrie 1920 și care face obiectul discuțiunilor de azi;

În cursul instanței de apel, d-na Maria A. Munteanu, prin două acte sub semnătură privată, transcrise la Grefa Trib. Gorj, s. I-a sub No. 3454 și 4784, ambele din anul 1920, a vândut d lui C. Vulpescu, acel imobil, vânzări însă ce s'a declarat reziliate numai în ce privește imobilul prevăzut în actul de vânzare transcris la No. 4784/920, pentru neplata prețului vânzării, prin sentința civilă No. 2, pronunțată de Trib. Gorj s. II-ai în ziua de 9 Februarie 1921;

Redevenind proprietară pe acest imobil d-na Maria A. Munteanu în afară de una bucată pământ, lotul patru metri începând din proprietatea d-nei Anghelina Vulpescu, spre sud până unde va ajunge patru metri și lungul din strada Baba Novac, până în str. Ferentari, vecină la sud cu restul proprietății reclamantei și la mieză-noapte cu proprietatea d-nei Angela Vulpescu, prevăzută în actul de vânzare transcris la No. 3454/920, care a rămas transmisă în proprietatea cumpărătorului Const. Vulpescu, reclamanta îi revindu intimatului C. Lăzărescu prin actul de vânzare-cumpărare autentificat de acest Tribunal la No. 675/921 și transcris la Grefa respectivă sub No. 3531 din 18 Iulie 1921;

Prin jurnalul acestui Tribunal din 11 Octombrie 1921, și la cererea apelantului oponent Virgil Munteanu s'a introdus în cauză noul cumpărător;

Prin petițiunea înregistrată sub No. 14669 din 27 Iunie 1922, Virgil Munteanu depunând recipisa Administrației Financiare Gorj No. 2669 din 1922, constatare de consemnarea sumei de 11.050 lei pe seama și la dispoziția intimatului C. Lăzărescu, a oferit acestuia, în conformitate cu dispozițiunile art. 1402 din codul civil retractul litigios;

Având în vedere că în ședința ținută în ziua de 26 Dec. 1922, după cum se constată din jurnalul încheiat de acest Tribunal în acea zi, apelantul oponent Virgil Munteanu, prin concluziunile puse de avocatul său, a oferit intimatului C. Lăzărescu, retractul litigios;

Că aceasta, pentru motivele invocate de avocatul său și constatate în aceeași încheiere, a refuzat primirea retractului;

Având în vedere că acest Tribunal pentru a se putea pronunța în deplină cunoștință de cauză, a amânat pronunțarea asupra acestui incident pentru ședința de astăzi;

Că în urma deliberărilor ținute, Tribunalul a respins ca nefondat acest incident pentru considerațiunile ce urmează mai jos;

Asupra incidentului ridicat de apelantul oponent Virgil Munteanu, prin care tinde la stingerea litigiului de față, prin exercitiul dreptului de retract litigios, în contra intimatului C. Lăzărescu, cumpărător a parte din drepturile în litigiu;

Având în vedere că prin retract litigios se înțelege în doctrină facultatea ce o are acela în contra căruia un drept litigios a fost cedat de a se sprobă în drepturile cisionarului, plătindu-i prețul cesiunii și celelalte accesorii prevăzute de art. 1402 și următorii din codul civil;

Considerând că în conformitate cu dispozițiunile prevăzute în susmenționatul text de lege, cel în contra căruia există un drept litigios vândut, se poate libera de cesionar numărându-i prețul real al cesiunii, spesele contractului și dobânda din ziua plății cesiunii;

Că potrivit celor prescrise în art. 1403 c. civ. un lucru se socotește litigios, atunci când există contestațiune asupra fondului dreptului;

Că dar din toate acestea rezultă, că un drept este litigios

atunci când există un proces înaintea unei instanțe judecătorești relativ la însuși fondul dreptului, adică atunci când chiar temeiul dreptului întreprins este contestat de cel împotriva căruia s'a îndreptat pretențiunea :

Considerând că pentru a se putea exercita retractul litigios, e necesar ca în momentul intervenirii cesiunii să existe un proces (contestațiune) care să poarte asupra însuși fondului dreptului proces sau contestațiune ce trebuie să mai existe încă în momentul exercitării retractului, rațiunea instituirii acestei instituțiuni juridice, fiind aceea de a stinge un proces pendent și în fine ca cesiunea să se facă contra plăței unui preț ;

Având în vedere că în speță, e neîndoios că a existat un proces anterior cesiunii intervenite între d-na Maria A. Munteanu și intimatul C. Lăzărescu, proces angajat între vânzătoare și apelantul oponent Virgil Munteanu, că iarăși cesiunea aceasta s'a făcut contra plăței unui preț, în speță suma de lei 10.000 (zece mii), arătat în act ;

Că rămâne de văzut dacă dreptul cumpărat de intimatul C. Lăzărescu era litigios în momentul intervenirii cesiunii ce i-a transmis d-sale proprietatea asupra imobilului aflat în succesiunea def. Apostol Munteanu, în afară de aceea transmisă intimatului cumpărător C. Vulpescu prin actul transmis la No. 3454/920 ;

Având în vedere că doctrina și în special jurisprudența sunt de acord a recunoaște că cesiunea de a ști dacă un drept este sau nu litigios, este o cesiune de fapt lăsată la suverana apreciere a judecătorilor instanțelor de fond ;

Având în vedere că retragătorul Virgil Munteanu, contestând atât în fața primei instanțe, cât și în cea de apel, că valoarea succesiunii rămasă de pe urma susnumitului defunct, ar depăși pe cea de 2000 lei indicată de către reclamantă, a cerut a se ordona o cercetare locală sub numirea unui expert care să evalueze ;

Că ambele instanțe și în special cea de apel, prin jurnalul cu No. 4846 din 21 Mai 1920, au respins această excepțiune ce tindea la incompetența primei instanțe, pentru considerațiunea că, potrivit art. 35 din legea Judecătoriilor de Ocoale, competența în materie civilă la acea jurisdicțiune, se regulează după întinderea sau valoarea obiectului procesului, iar în caz de contestațiune să apreciază după actele prezentate de reclamantă și emanând dela autorități publice în căderea cărora intră sarcina de a evalua venitul particularilor. aceste instanțe au constatat că averea în discuțiune nu trece peste suma de 2000 lei ;

Având în vedere că această excepțiune de incompetență purta necontestat asupra fondului procesului, căci dacă se dovedea că în adevăr averea rămasă după urma defunctului Apostol Munteanu, ar fi valorat mai mult de 10.000 lei, conform legii din 23 Decembrie 1916, în acest caz, dreptul de succesiune a reclamantei în averea soțului său, ar fi fost simțitor redus și în orice caz ea n'ar fi avut vocațiune la întreaga succesiune ci în lipsa de moștenitori rezervatari, ar fi venit în concurență cu ceilalți moștenitori colaterali, în speță cu fratele defunctului, — retrăgătorul Virgil Munteanu, în o proporție care ar fi variat cu valoarea dovedită prin expertiză a litigiului ;

Având în vedere că acest Tribunal, statuând asupra acestor chestiuni a tranșat prin jurnalul susmenționat în mod definitiv, respingând o ca nefondată, așa încât nu se poate reveni asupra ei de către această instanță. Prin urmare în primul rând, dacă considerăm, în speță, excepțiunea de incompetență ca o simplă excepțiune de procedură, apelantul prin aceasta n'a ridicat o contestațiune în sensul legii relative la fondul dreptului. Dacă apelantul a înțeles a ridica această excepție din îndoitul punct de vedere al procedurii și al fondului, fiindcă în speță dacă s'ar fi contestat că succesiunea este mai mare de 10.000 lei, succesiunea defunctului Apostol Munteanu urma să se împartă între soție și colaterali, și apoi această contestațiune se tranșase definitiv prin jurnalul Tribunalului cu No. 4646 din 21 Mai 1920, deoarece nu se vorbește de incompetența primei instanțe și nici de cum de susținerea apelantului în legătură cu valoarea litigiului și în vederea drepturilor intimat pe baza art. 13 din legea măsurilor excepționale, ci excepțiunea a fost ridicată în același sens în care a fost ridicată și dezbătută la prima instanță ce ar fi incompetentă, pe motiv că valoarea succesiunii ar fi mai mare de 3000 lei ;

Că în urmă de aceasta și tocmai la data de 27 Iunie 1923,

apelantul oponent, a propus retractul litigios, cumpărătorului C. Lăzărescu, ce devenise proprietarul a parte din imobilul în litigiu încă din ziua de 18 Iulie 1921, data transcrierii actului de vânzare cumpărare, titlu său de achiziție, deci posterior datei de 21 Mai 1920, când Tribunalul respinsese incidentul de incompetență ;

Că deci din acest punct de vedere, în momentul când s'a propus — ofer t — retractul litigios, dreptul Mariei A. Munteanu — autoarea intimatului C. Lăzărescu — nu era litigios ;

Având în vedere că prin același jurnal s'a admis apelantului oponent de a face dovada că defunctul Apostol Munteanu nu a decedat ca militar mobilizat, ci ca simplu cetățean refugiat în Moldova ; că deși această dovadă era inadmisibilă față cu extractul de deces cu No. 49 917 liberat de Oficerul Stărei civile al regimentului 58 infanterie și constatarea al decesului acestuia ca militar mobilizat, întrucât asemenea acte nu se poate combate de cât cu înscrierea în fals, totuși până în prezent nu a făcut această dovadă, cu toate că s'a scurs nu mai puțin de doi ani de când i s'a admis acest mijloc de probațiune, ceea ce face să reasă în mod evident renunțarea sa la această probă ;

Dar în afară de aceasta, deși retractul litigios poate fi propus atât timp cât procesul nu este definitiv terminat, o mare parte din doctrină aduce principiului o restricțiune, refuzând propunerea retractului, când el se face la sfârșitul judecăței, atunci când este sigur că va pierde procesul pe singura rațiune ce ar fi inechitabil a se mai admite retractul când se ridicase deja toate mijloacele de combatere asupra legitimității creanței, ori, în speță, propunerea retractului are loc tocmai la sfârșitul procesului când toate mijloacele de combatere fuseseră respinse ;

Considerând că conform articolelor 13 și 14 din legea promulgată prin Înaltul Decret Regal No. 3243 din 23 Decembrie 1916, văduva celui chemat sub arme are un drept de succesiune la jumătate din averea soțului, sau când vine în concurs cu descendenții legitimi sau legitimați, ori descendenți ai defunctului și când valoarea averii nu depășește suma de 10.000 lei, iar în lipsa acestor rude, soția moștenește singură bunurile ce compun succesiunea soțului ;

Că deci, frații și surorile celui decedat sub arme, sunt înălțurați de la succesiune, când valoarea succesiunii nu depășește suma de zece mii lei ;

Că ambele instanțe, statuând în mod definitiv ca valoarea succesiunii defunctului Apostol Munteanu valorează suma de 2000 lei, reclamanta Maria Munteanu, în lipsa de moștenitori rezervatari ai lui decujus avea un drept cert de a succede întregul patrimoniu al defunctului său soț ;

Că deci din acest punct de vedere, dreptul său nu era litigios, căci nu putea face obiectul nici unei discuțiuni el fiind bine stabilit de lege.

Având în vedere că acest drept intrând în patrimoniul d-nei Maria A. Munteanu, în modul încuviințat de lege, d-sa putea ca în mod liber să dispună de el așa după cum ar povățui-o interesele sale ;

Că dânsa a fost liberă de a transmite prin vânzare cumpărătorului intimat C. Lăzărescu în parte cum și lui C. Vulpescu altă parte, conform actelor de vânzare ce posed ;

Având în vedere că retratul C. Lăzărescu a cumpărat dela d-na Maria A. Munteanu un lucru (bun) lichid, precis, cert și bine determinat ;

Că aceasta reiese în mod destul de evident din coprinsul actului de vânzare intervenit între ambele părți, din care se constata, că cumpărătorul n'a cumpărat șansele eventuale ale unui proces, ci un bun (imobil) bine definit ; ca pe de altă parte vânzătoarea și-a luat obligațiunea de a răspunde de evicțiuni.

Considerând că din toate acestea reeșind în mod neîndoios că dreptul cumpărat de C. Lăzărescu nu este litigios, oponentul nu poate ridica excepțiunea retractului litigios prevăzută de art. 1402 și 1403 din cod. civ.

Că deci această excepțiune fiind neîntemeiată este a fi respinsă ca atare ;

S'a comunicat în ședință publică părților respingerea incidentului ;

După aceea, apelantul oponent Virgil Munteanu, prin d-nul C. Bumbulescu, avocatul său, a solicitat un termen pentru a face dovadă că defunctul Apostol Munteanu nu a decedat ca militar mobilizat ci ca refugiat în Moldova,

Intimatul C. Lăzărescu, prin d-nul avocat Gh. Cămărășescu a cerut respingerea acestei dovezi ca inadmisibilă.

Tribunalul,

Asupra dovezei solicitate de către apelantul oponent.

Având în vedere că apelantul oponent a solicitat un termen spre a face dovadă cu acte, că defunctul Apostol Munteanu n'a decedat ca militar mobilizat în campania 1916-1918 ci ca simplu particular refugiat în Moldova;

Având în vedere că din certificatele cu No. 950 1919 și 16099/920 ambele liberate de către Cercul de Recrutare și mobilizare Tg.-Jiu, se constată că defunctul Apostol Munteanu aparținând contingentului 1902, a fost mobilizat cu gradul de soldat în reg. 58 Infanterie în campania 1916-1918.

Având în vedere că prin extratul de deces No. 49 întocmit în ziua de 12 Martie 1917, de către ofițerul de stare civilă de război al regimentului 58 de infanterie, se constată încetarea din viață a sus numitului în aceeași zi în spitalul No. 189 al Societății Crucea Roșie, filiala Galați.

Considerând că asemenea extracte se întocmesc numai pentru cei ce au fost mobilizați;

Că de altfel potrivit dispozițiilor din codul civil, referitoare la această materie, ele fac deplină dovadă a faptului ce constată; Că indicațiunile copriuse în ele nu se pot combate prin alte mijloace de probațiune ci numai prin înscrierea în fals;

Ca dar proba solicitată este inadmisibilă și că a fi respinsă ca atare;

Având în vedere că, comunicându-se aceasta părților, apelantul oponent n'a mai depus nici o concluziune, iar intimatul în fața acestora a cerut respingerea opozițiunii și a apelului ca ne fondat și prin consecință menținerea în întregime a cărții de judecată, pronunțată de judecătoria rurală Ocolul I. Tg.-Jiu și a i se acorda cheltuieli de judecată.

Având în vedere că autoarea intimatului, C. Lăzărescu, prin cartea de judecată civilă No. 251 pronunțată de judecătoria Ocolului rural Tg.-Jiu în ședința dela 14 Iunie 1919, pentru motivele expuse în acea hotărâre pe care tribunalul le adopta în totul, a fost recunoscută ca unica moștenitoare a întregii succesiuni a defunctului său soț Apostol Munteanu.

Având în vedere că prin actul de vânzare-cumpărare transcris la Grefa Tribunalului Gorj Sec. I-a, sus numita a vândut în parte dreptul său succesoral Domnului C. Vulpescu, iar restul intimatului C. Vulpescu. Că dar intrucât conform legii excepționale din 23 Decembrie 1916, apelantul oponent este îndepărtat dela succesiune, apelul și opozițiunea ce susnumitul a făcut în potriua acelei cărți de judecată, sunt nefondate și în consecință urmează a fi respinse ca atare.

Văzând și dispozițiunile art. 140 și 146 pr. civ. și apreciind asupra cheltuielilor de judecată preinse de intimatul C. Lăzărescu. Tribunalul le fixează la suma de lei trei sute.

Pentru aceste motive redactate de d-nul N. Gh. Bușilă, Jude de ședință și în virtutea legii, Tribunalul, respinge etc.

(ss) M. Barbescu, N. Gh. Bușilă.

Grefier (ss) S. Capeleanu.

NOTA. — Speța dedusă în judecata Trib. Gorj este următoarea:

D-na Maria Munteanu, autoarea intimatului C. Lăzărescu, cere în 1919 d-lui jude al Ocolului I, să i se recunoască calitatea de soție legitimă a lui A. Munteanu și dreptul ei de a succede în averea soțului său, mort fără posteritate în timpul campaniei 1916—1918; și intrucât averea nu depășește 10 000 lei, să succedă în întregime cu excluderea dela succesiune a lui Virgil Munteanu (oponentul) precum și a celorlalți frați ai acestuia. D-l jude examinând calitatea ei de soție legitimă, apreciind averea pe care nu o socotește ca trecând de 2000 lei, în baza art. 13 și 14 din decretu-lege No. 3243 din 23 Decembrie, 1916, dispune ca să fie trimeasă în posesiunea aversei soțului ei, prin încheierea No. din 1919.

În contra acestei încheeri, care ordona punerea în posesie a d-nei Maria A. Munteanu, Virgil Munteanu face contestație, și isbutește ca să împiedice

punerea în posesie, până ce nu se va judeca drepturile ei în contradictoriu cu contestatorul. Față de acea contestațiune, Maria Munteanu se vede silită să acționeze pe cale de acțiune în petițiune de ereditate pe contestatorul Virgil Munteanu, pentru ca contradictoriu cu el, să i se recunească calitatea și dreptul ei de a succede în averea soțului ei.

În procesul ce se angajează d-l Virgil Munteanu nu face nici o contestațiune serioasă asupra fondului dreptului ce pretindea Maria Munteanu, căci nu-i contestă nici calitatea, nici averea (căci ar fi putut pretinde că nu este în întregime a soțului ei) și nici dreptul ei de a succede, căci nu a făcut nici o discuțiune asupra art. 13 și 14 din suszisul decret-lege. D-sa nu a ridicat decât excepțiuni de formă, spre pildă: incompetența d-lui jude de Ocol intrucât zicea că averea depășea 3000 lei, incident ce i-a fost respins foarte întemeiat și judicios. A mai cerut termen, ridicând o altă excepțiune de formă: a cerut să dovedească că A. Munteanu nu a fost mobilizat și că ar fi murit ca simplu particular; excepțiune ce iarăși i-a fost respinsă față de certificatele state la dosar, cari nu se puteau combate decât prin înscripțiunea în fals. În contra acestei cărți de judecată, Virgil Munteanu face apel, nu se prezintă și i se respinge apelul ca nesusținut și apoi face opoziție. În cursul apelului și opoziției, Maria Munteanu, având nevoie de bani, vinde lui C. Lăzărescu, această avere. Virgil Munteanu în disperare de cauză oferă acestuia prin petițiunea înregistrată la No. retractul litigios, consemnând suma de bani ce crede de cuviință.

La ofertă, intimatul s'a opus cu hotărâre, pentru următoarele considerațiuni de drept: *Chesliunea de drept*. În principiu, doctrina și jurisprudența, văd cu ochii foarte răi acest retract litigios, pe care legiuitorul român l'a reprodus după cel francez (art. 1700 cod. civ. fr.), după ce eliminase retractul succesoral ce există în sistemul francez, retract pe care l'a eliminat și legiuitorul italian. Trebuia eliminat și retractul litigios, zice d-l Alexandrescu (Vol. VIII pag. 841 și urmât.); în acelaș sens Baudry (Précis vol. II pag. 393-94). Unica rațiune pentru care legiuitorul francez l'a menținut și cel român l'a copiat, este împiedicarea proceselor, și a speculei odioase a cumpărătorilor de procese.

Pothier, Tronchét și Bigot-Préameneu în Consiliul de Stat au spus că, pacea publică cere, ca să fie expropriat un odios cumpărător de procese, care speculează drepturile inoelnice litigioase, căci el cumpără o șansă, ceva aleatoriu (V. Pandecte caetl 8 partea I a pag. 142 nota d-lui D. Alexandrescu). Iată deci spiritul care l'a călăuzit pe legiuitor, de a menține această dispozițiune arhaică, care isbește principiile largi și superioare: *libertatea și siguranța convențiunilor*. A cumpărat C. Lăzărescu, șansele unui proces, ceva aleatoriu? Este el deci cumpărător de drepturi litigioase, sau el a cumpărat un drept precis și bine determinat? Este suficient să dăm lectură contractului de vânzare, pentru a ne convinge de contrariu. Ceva mai mult, pentru a demonstra că nu se întrunesc în speță elementele cerute pentru a fi vorba de un retract litigios: este de esență retractului litigios (V. Alexandrescu vol. VIII și jurisprudența Fratostiteanu sub art. 1403) că vânzătorul nu răspunde de evicțiune, căci el nu vinde decât șansele unui proces, cari rămân să le suferă cumpărătorul. Ori citind contractul de vânzare, se vede că vânzătoarea își ia obligația răspunderii de evicțiune. Ar fi cinic și neuman să se exproprieze un cumpărător de bună credință,

care nici nu ştia de existenţa acestui proces, şi nici culpă sau neglijenţă nu i se poate imputa, că prin sistemul legislaţiei noastre, nu există transcrierea acţiunilor ce se intentează, lucrul ce există în sistemul francez. Un alt element esenţial ce lipseşte este : să existe contestaţiuni serioase asupra fondului dreptului (V. Pandecte, caetul 2, partea 2-a pag. 46-47, nota d-lui Paul Alexandrescu ; V. D. Alexandrescu, vol. VIII pag. 861 nota 2, Cas. I deciz. No. 199/909, B. 1909 pag. 540 spune rito : „lipsa uneia sau alteia din aceste condiţiuni (proces şi contestaţie asupra fondului dreptului) fac ca retractul pretins să fie inadmisibil“. „Dacă până în momentul cesiunei — zice d-l Paul Alexandrescu — (Pandecte, caetul 2, partea II, pag. 47 nota) debitorul n'a ridicat decât o excepţiune de formă : nulitatea citaţiei, *declinator de competenţă* etc., retractul litigios nu este operant“. În acelaş sens Baudry (V. précis vol. II pag. 394-395). Alt argument în contra acestui retract litigios este că d-l Virgil Munteanu a dat naştere litigiului, prin faptul că d-sa a reclamat în contra punerii în posesie a d-nei Maria Munteanu, prin contestaţia ce a făcut. D-sa este adevăratul reclamant care a dat naştere procesului, căci altfel Maria Munteanu ar fi intrat în posesie pur şi simplu în baza încheerii. Ori contestaţia d-sale este sursa şi cauza unică a acestui proces, şi ştiut este, că reclamantul nu poate oferi niciodată retractul, doctrina şi jurisprudenţa sunt unanime. (V. Matei Cantacuzino pag. 500, D. Alexandrescu, Baudry, etc.)

În considerentele sentinţei ce comentăm, Tribunalul înclină a socoti, excepţiunea de incompetenţă ce sa propus de oponent la prima instanţă şi în apel, ca purtând asupra fondului dreptului.

Diferim de părerea Onor. Trib. căci considerăm acea excepţiune, ca o excepţiune de procedură ce nu purta asupra fondului dreptului.

Aceasta rezultă precis din modul cum a fost propusă şi scopul pentru care a fost susţinută. Socotim că este judicioasă, respingerea retractului litigios, întrucât Trib. analizează şi apreciază că el nu întruneşte elementele cerute de art. 1403 cod. civ. şi admiterea sau respingerea retractului este o chestiune de suverana apreciere a instanţelor de fond, care scapă de sub controlul Inaltei Curţi de Casaţie. Deasemenea foarte întemeiat Onor. Trib. a respins cererea oponentului, întrucât actul de deces nu se putea combate, decât prin inscripţiunea în fals şi în sfârşit socotim că în mod întemeiat Tribunalul a respins opoziţia şi apelul, confirmând cartea de judecată.

Încheem cu speranţa că în curând noul legiuitor, modificând codul civil român, va înlătura anachronicul retract litigios, după cum a fost înlăturat şi retractul succesoral, căci se isbeşte în principiu general şi permanent : libertatea şi siguranţa convenţiunilor.

GH. CĂMĂRĂŞESCU
Avocat, 1g-Jiu

TRIBUNALUL ILFOV SECŢIA III-a C. C.

Audienţa dela 11 Decembrie 1922

Preşedinţia d-lui ŞTEFAN P. MIHĂILEANU, Judecător
Vladimir Lelescu cu Ministerul Public
Sentinţa penală No. 2161

Opoziţie penală. — Efectele ei. — Retragera opoziţiei nu echivalează cu nefacerea ei. — Art. 183 pr. p. — Decretul de graţiere din 15 Octombrie 1922.

Retragerea opoziţiei de către inculpatul opo-

nent nu poate echivala cu nefacerea ei, întrucât efectul opoziţiei de a suspenda executarea hotărârei dată în lipsă care, după cum se exprimă art. 183 pr. p., rămâne ca şi cum nu ar fi fost, se produce de drept prin însăşi introducerea ei, iar dezistarea dela opoziţie face să înceteze efectele opoziţiei pe ziua dezistării, din care zi rămâne definitivă hotărârea dată în lipsă.

Ministerul public prin d-l procuror Al. Procop. Dumitrescu.

Tribunalul,

Asupra opoziţiei făcută de inculpatul Vladimir Lelescu prin petiţiunea înreg. la No. 23880/921 în contra sentinţei cu No. 1530/921 a acestui Tribunal, prin care i s'a respins ca nefondat apelul ce a făcut în contra cărtei de judecată cu No. 371/920 a judecătoriei ocolului 7 Bucureşti, prin care a fost condamnat la 25 lei amendă şi cinci zile închisoare pentru faptul prevăzut şi pedepsit de art. 393 alin. 5 cod. penal ;

Având în vedere actele şi lucrările din dosar cum şi concluziunile orale ale părţilor şi d-lui Prim-procuror ;

Având în vedere că oponentul declară astăzi în instanţă că îşi retrage opoziţia pentru ca să poată beneficia de dispoziţiile decretului de graţiere din 15 Oct. 1922 potrivit căruia se iartă de pedeapsă toţi cei condamnaţi la mai mult de trei luni până la un an inclusiv şi se reduce la jumătate pedepsele celor condamnaţi la mai mult de trei luni până la un an inclusiv şi a treia parte din pedepsele celor condamnaţi la mai mult de un an până la cinci ani închisoare, cum şi se iartă de plata amenzilor neincasate încă cei condamnaţi la amenzi cu caracter pur penal ce nu depăşesc 500 lei, pentru infracţiunile săvârşite până la data de 15 Oct. 1922, cu excepţiunea condamnaţilor arătaţi în art. 6 al celui decret ;

Că acesta fiind scopul în vederea căruia oponentul declară că îşi retrage opoziţia, urmează să vedem care este efectul retragerii opoziţiei şi dacă prin faptul acesta scopul oponentului a fost atins ;

Considerând că opoziţia odată introdusă are de efect de a suspenda executarea hotărârei dată în lipsă care, după cum se exprimă art. 183 pr. p., rămâne ca şi cum nu ar fi fost, afacerea urmând să fie judecată din nou, în ce-l priveşte pe oponent, dacă acesta se înfaţişează la termenul fixat pentru judecarea opoziţiei ;

Că dacă oponentul se prezintă la termenul fixat şi declară că îşi retrage opoziţia, efectul opoziţiei de a face ca hotărârea dată în lipsă să fie considerată ca şi cum nu ar fi fost, încetează pe acea zi, hotărârea dată în lipsă rămânând astfel definitivă pe ziua retragerii opoziţiei ;

Că astfel fiind, retragera opoziţiei nu poate echivala cu nefacerea ei, iar dezistarea dela opoziţie face să înceteze efectele opoziţiei pe ziua dezistării, din care zi rămâne definitivă hotărârea dată în lipsă ;

Că, în speţă, hotărârea dată în lipsă rămânând definitivă pe ziua de astăzi când oponentul declară că îşi retrage opoziţia, oponentul nu se poate bucura de beneficiul decretului de graţiere din 15 Octombrie 1922, care prin primul său articol declară graţiaţi pe cei condamnaţi până la data de 15 Octombrie 1922, dată la care nu era încă definitivă hotărârea dată în lipsă.

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător de şedinţă Ştefan P. Mihăileanu, în virtutea legii, ia act de declaraţia oponentului Vladimir Lelescu că îşi retrage opoziţia... ; constată că pe ziua de azi a rămas definitivă sentinţa No. 1530/911 prin care i s'a respins apelul făcut contra cărtei de judecată... ; dispune în-

intarea dosarului d-lui Prim-Procuror al acestui Tribunal spre a procedea la executarea menționatei sentințe.

(ss) Ștefan P. Mihăileanu, Al. Rășcanu.

NOTĂ. — Contra soluțiunii admise de Tribunal atât prin sentința de față, cât și prin sentința penală No. 2147 din 11 Dec. 1922 (*Curierul Judiciar* No. 10/923), vezi: d-nii E. C. Decusară, note sub decretul de grațiere din 15 Oct. 1922, p. 11 și *Curierul Judiciar* No. 37/922; *Vintilă Dongoroz*, Câteva observațiuni cu privire la decretul de grațiere din 15 Oct. 1922, *Curierul Judiciar* No. 9/923, p. 133 și urm. D-sa referitor la chestiunea: *dacă prin retragerea apelului sau opoziției, acuzatul poate beneficia de efectele grației* — (vezi în acest sens și *Circulara ministerului de justiție*) — merge chiar mai departe, considerând grațierea prevăzută de decretul din 15 Oct. 1922, ca o *grațiere colectivă* (indulto), căruia nu i se poate aplica principiile grației individuale — și ca atare cea profită tuturor acelor ce au comis infracțiunii, înăuntrul termenului indicat de actul grației (15 Oct. 1922), indiferent de stadiul în care s'ar afla pricina în fața instanțelor cu singura restricțiune că atenuările acordate vor fi operate asupra pedepselor după ce acestea vor fi rămas definitiv.

(N. R.).

Suspendarea justiției în jud. Prahova

La 29 Martie cor. la deschiderea ședințelor la câte-și trele secțiuni ale trib. și la Curtea cu juri s'a citit de către d. decan al Baroului următoarea declarațiune din partea corpului avocaților:

„Ca solidarizare, Corpul avocaților din Baroul Prahova, față cu mizeria materială în care se sbat reprezentanții magistraturii astăzi, — când traiul scump le face viața aproape imposibilă, — a hotărât să suspende orice activitate profesională, rugând pe cei în drept a se îngriji de soarta celor cari nu pot să protesteze în contra faptului că nu li s'au ținut în seamă doleanțele și legitimizele lor cereri“.

După citirea acestei declarații, toți avocații s'au retras din ședințe, iar procesele s'au amânat din oficiu, imprecinații rămânând fără apărare.

Ce facem, domnule Ministru de Justiție și Onor. Guvern, dacă acest gest s'ar generaliza?

LEGEA

Pentru unificarea Contribuțiunilor Directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global

D-l Constant. Georgescu, membru în Comisia de legislație a Adunării Deputaților, Docent în specialitatea finanțelor, Avocat, în destul de cunoscut ca competent în materie de finanțe, a pus sub presă în editura *Tip. „Curierul Judiciar“* Noua lege de unificare a impozitelor directe, cuprinzând textul legii și sub fiecare articol în parte, reproduse: *Expunerea de motive*, *Dezbaterile parlamentare*, *Discursurile D-lui Ministru de finanțe și ale Raportorilor*.

Lucrarea va fi însoțită și de Observațiuni doctrinale sub fiecare articol și la fine va avea pe lângă tabla de materii și un *Indice alfabetic*, sistematic, care va înlesni cercetările cum și *Tabele și formulare* necesare declarațiunilor ce vor trebui să facă contribuabilii, indicarea formalităților ce trebuiesc făcute de contribuabili în fiecare an și îndatoririle și formularele necesare tuturilor agenților fiscali. Se imprimă pe hârtie velină tip război și va fi complet tipărită peste 7 zile.

Prețul cu care se va pune în vânzare volumul este de 75 lei. Acei cari se vor înscrie ca abonați la această lucrare o

vor plăti numai cu 65 lei, în care intră și costul transportului recomandat dacă vor trimite suma prin mandat postal deodată cu înscrierea, pe adresa Tipografia „Curierul Judiciar“ București. Rahovei. 5.

Un grup de distinși magistrați și avocați din întreaga țară au luat inițiativa editării unui organ de informațiune judiciară concisă și rapidă în genul „Culegerilor de rezumate“ (*Recueils des sommaires*), a căror utilitate practică explică desăvârșitul succes ce au avut.

Acest organ va apare cu data de Joi 26 Apr. 1923 în edit. Soc. anon. *Curierul Judiciar* sub titlul **Jurisprudența Generală** și va urma în fiecare Joi, în 32 pagini format 8°, ținând în curent lumea juridică românească cu cele mai recente jurisprudențe ale instanțelor române de toate gradele și din toată țara, precum și cu jurisprudența străină, toate rezumate în mod conștiincios și adnotate când vor prezenta o deosebită importanță.

Abonamentul va fi de 300 lei anual pentru magistrați, 400 lei pentru avocați și 600 lei pentru autorități și instituțiuni.

Spre a răspunde nevoilor actuale atât de simțite privind viața și organizarea Societăților civile și comerciale din România, un grup de magistrați și avocați au luat inițiativa unei publicațiuni juridice de mare importanță, care va apare în cursul lunii Mai 1923, sub titlul **Revista Societăților civile și comerciale**. Direcțiunea noii reviste a fost încredințată d-lor Gr. Trancu-Iași, fost ministru, Gr. Conduratu, consilier la Curtea de Apel, Traian Alexandrescu, fost Președinte de Tribunal, avocat, și Iosef G. Cohen, avocat.

Această publicațiune va apare lunar în Editura Soc. anon. *Curierul Judiciar* și va cuprinde doctrină, jurisprudență adnotată, legislație, bibliografie și informațiuni asupra activității Societăților.

D-nii Conduratu, Perieșteanu și Velescu, comentatorii Codului Inchirierilor, adunând jurisprudența până la zi, referitoare la aplicațiunea legii, îndată ce noua lege va fi votată și publicată în *Monitorul Oficial* va scoate o nouă ediție în editura Soc. anon. *Curierul Judiciar*, care va conține: noua lege, expunerea de motive, debaterile parlamentare, comentariul ei, și toată jurisprudența până la zi, — însoțită de un indice alfabetic.

A apărut în editura Soc. Anon. „Curierul Judiciar“ **Delictul de Contrabandă și Reticență Vamală**, de d-l Traian Alexandrescu, Avocat, Directorul Serviciului Contencios al Băncii Țării Românești. Prețul 10 lei.

Formulare de petiții, ce trebuie să se dea de către creditorii hipotecari Președinților de Tribunal în circumscripția căruia se află moșia expropriată. De vânzare la „Curierul Judiciar“. Prețul 5 lei exemplarul.

Prevenim pe d-nii abonați că numerile ce le cer în cursul anului, trebuie să le plătească. Numai acele numere se servesc fără nici o plată pentru care ni se reclamă în cursul săptămânii următoare că nu s'au primit, pentru că și noi putem reclama Direcțiunei poștei nepredarea lor la timp.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provinciile a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încasatorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la administrația ziarului „Curierul Judiciar“, București, Rahovei 5, notând pe cotorul mandatului „pentru abonamentul datorat partida No...“